

**MARKER
SPAREBANK**

Årsrapport 2016

En alliansebank i **eika.**

Styrets beretning for 2016

Generelt

Marker Sparebank i 2016

2016 ble et meget godt resultatmessig år for Marker Sparebank. Resultat før skatt endte på NOK 59,1 mill. Resultatet er preget spesielt av:

- En tilfredsstillende rentenetto
- Lave tap
- Økte utbytteinntekter
- Gevinst fra salg av aksjer
- Overgang fra ytelses- til innskuddspensjon for ansatte

Samfunnsøkonomi og rammevilkår

Generelt om aktiviteten i norsk økonomi

Norsk økonomi var i 2016 inne i sitt andre år med unormalt svak økonomisk vekst. Veksten i norsk fastlandsøkonomi endte på 0,7% i 2016, en nedgang fra 1,1% i 2015. Dette var det svakeste året siden finanskrisen og bærer preg av at økonomien befinner seg i en omstillingsprosess. For å holde veksten oppe, og motvirke de negative virkningene av et vedvarende fall i oljeinvesteringene, førte myndighetene i 2016 en ekspansiv finanspolitikk samtidig som Norges Bank reduserte sin styringsrente.

Kredittveksten til norske långivere endte på 4,8% i 2016. De ikke-finansielle foretakene hadde 2,6% vekst, mens husholdningenes gjeld økte med 6,1%. Husholdningenes gjeldsgrad er nå rekordhøye.

Norsk økonomi blir imidlertid stadig mer sårbar for et alvorlig tilbakeslag i boligmarkedene. Finanstilsynet advarer om økt risiko, desto høyere boligprisene og nybyggingsaktiviteten blir. For å dempe boligprisveksten strammet Finanstilsynet inn boliglånsforskriften i fjor høst, blant annet med særskilte krav til egenkapital ved kjøp av sekundærbolig i Oslo.

Renteutviklingen

Norges Bank gjennomførte en reduksjon i sin styringsrente på 0,25% i løpet av 2016. Styringsrenten er ved utgangen av 2016 på 0,50%. Sentralbanken har ikke lagt opp til videre reduksjon av styringsrenten i sin prognose, men utelukker heller ikke et negativt rentenivå dersom norsk økonomi treffes av store negative forstyrrelser.

Boligprisene

Til tross for svak økonomisk vekst og en nedgang i kjøpekraften for folk flest, økte boligprisene med 8,3% for landet som helhet, målt ved Eiendom Norge sin nasjonale boligprisindeks. De regionale forskjellene var store med en nedgang på 5,8% i Stavanger, og en økning på 15,1% for hovedstaden. For å begrense veksten, besluttet Finansdepartementet å skjerpe kravene i boliglånsforskriften fra og med 1. januar 2017. Endringene inkluderer en maksimalramme på lån tilsvarende fem ganger brutto inntekt og mer restriktive regler for Oslo. Boliglånsforskriften gjelder frem til 30. juni 2018.

Syssetning

Den lave lønnsveksten i fjor må sees i sammenheng med den relativt høye arbeidsledigheten i Norge, samt de vedvarende utfordringene oljeindustrien sliter med. Arbeidsledigheten endte på i underkant av 5% ved utgangen av året.

Kronekurs

Kronekursen var i gjennomsnitt på et rekordsvakt nivå i 2016, om lag 2% svakere enn i 2015. Til tross for at lønnsoppgjøret ble moderat, ble prisveksten for året som helhet så høy som 3,6%, godt hjulpet av den svake kronekursen. Gjennom fjoråret hentet imidlertid kronekursen seg inn igjen, hvilket bidro til lavere prisvekst mot slutten av året.

Børsutvikling

Politiske overraskelser samt stigende olje- og laksepriser preget børsåret 2016. Hovedindeksen på Oslo Børs steg med hele 12,1%.

Utsiktene for 2017

Utsiktene for 2017 preges av behersket optimisme i de fleste norske prognosemiljøer. Den økonomiske veksten antas å ta seg noe opp til tross for vedvarende svak utvikling i oljenæringene, men arbeidsledigheten vil holde seg om lag på dagens nivåer. Pris- og lønnsvekst antas å bli moderat. Likevel vil kredittveksten trolig fortsette å holde seg høy i husholdningssektoren, takket være fortsatt stigning i boligprisene i de fleste deler av landet.

Lokale forhold

Lokale forhold

Marker Sparebank ble stiftet i 1851 og er en solid, lokal og selvstendig sparebank. Banken leverer tjenester innenfor finansiering, sparing, betalingsformidling, forsikring og pensjon. Hovedkontoret ligger på Ørje i Marker kommune med filialer i Aremark, Moss, Rakkestad og Rømskog. Disse kommunene er bankens primære markeds- og virksomhetsområde. Marker Sparebank har også en betydelig personkundeandel som er bosatt utenfor bankens primærområde.

Marker kommune består av totalt 3600 innbyggere. Tilsvarende tall er ca. 1400 i Aremark, ca. 32.200 i Moss, ca. 8.100 i Rakkestad og ca. 700 i Rømskog.

Banken eier 10% av aksjene i Sparebankenes Eiendomsmegler AS (Aktiv Eiendomsmegling Askim). Selskapet driver eiendomsmegling i Indre Østfold. Selskapet er representert med en eiendomsmegler ved bankens kontorer på Ørje og i Rakkestad en dag i uken.

Eika Alliansen

Marker Sparebank er aksjonær i Eika Gruppen AS og er en av 73 banker i Eika Alliansen. Lokalbankene, Eika Gruppen og Eika Boligkreditt utgjør Eika Alliansen. Eika Alliansen er en av Norges største finansgrupperinger, med en samlet forvaltningskapital på mer enn 360 milliarder kroner.

Eika Gruppen utgjør finanskonsernet i Eika Alliansen og konsernets visjon er «Vi styrker lokalbanken». Konsernets kjernevirksomhet er tjenesteleveranser til lokalbanken og lokalbankens kunder. Eika Gruppen utvikler og leverer tjenester som understøtter stabil og effektiv bankdrift, samt løsninger og kompetanse som sikrer kundene, bankene og deres lokalsamfunn vekst og utvikling. Konkret innebærer det blant annet å levere en komplett plattform for bank- infrastruktur, inkludert IT, betalingsformidling og digitale tjenester som nett- og mobilbank. Eika Gruppen har et prosjekt- og utviklingsmiljø som utvikler nye, digitale løsninger

En alliansebank i **eika.**

for lokalbankene. Produktselskapene i Eika Gruppen - Eika Forsikring, Eika Kreditbank, Eika Kapitalforvaltning og Aktiv Eiendomsmegling - leverer et bredt spekter av finansielle produkter, kommersielle løsninger og kompetansehevende konsepter. Utover disse leveransene gir Eika Gruppen alliansebankene tilgang til kompetanseutvikling med Eika Skolen, virksomhetsstyring med Eika ViS, økonomi- og regnskapstjenester med Eika Økonomiservice og depottjenester med Eika Depotservice. I tillegg arbeider Eika Gruppen innenfor områder som kommunikasjon, marked og merkevare og næringspolitikk for å ivareta lokalbankenes næringspolitiske interesser.

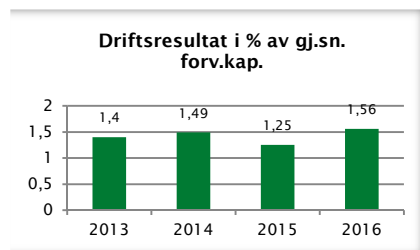
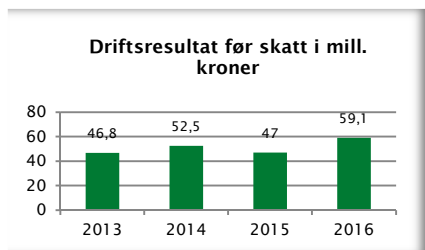
Eika Gruppens samlede leveranser sikrer lokalbankenes konkurransedyktighet slik at de kan bygge videre på sin sterke, lokale markedsposisjon.

Eika Boligkreditt er en del av Eika Alliansen og er direkte eid av 71 lokalbanker og OBOS. Selskapet har som hovedformål å sikre lokalbankene tilgang til langsiktig og konkurransedyktig funding ved utstedelse av obligasjoner med fortrinnsrett (OMF). Eika Boligkreditt har en forvaltningskapital på 96 milliarder kroner og er, med sin tilgang til finansiering i både det norske og internasjonale finansmarked, en viktig finansieringskilde for alliansebankene.

Resultatregnskapet

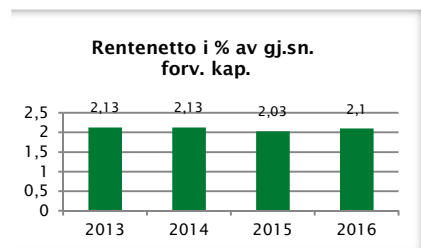
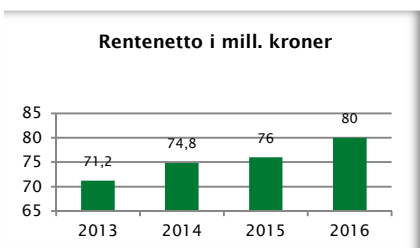
Et godt driftsresultat

Marker Sparebanks resultat av ordinær drift før skatt ble på NOK 59,1 mill. I prosent av GFK (gj.sn. forvaltningskapital) utgjør dette 1,56%. Tilsvarende tall for 2015 var NOK 47,0 mill. og 1,25%. Egenkapital avkastningen ble på 9,5% i 2016 mot 7,6% i 2015.

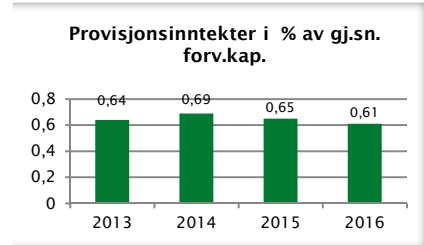
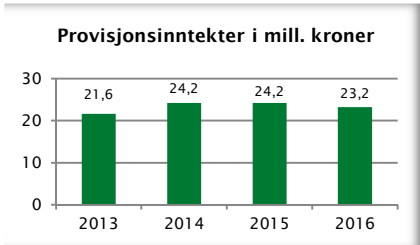
Netto renteinntekter

Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter utgjør NOK 80 mill. pr. 31.12.16 mot NOK 76,0 mill. pr. 31.12.15. I prosent av GFK utgjør rentenettoen 2,10% pr. 31.12.16, en oppgang fra 2,03% pr. utgangen av 2015.

Provisjonsinntekter

Provisjonsinntektene utgjør NOK 23,2 mill. som er NOK 1 mill. lavere enn i fjor. Dette skyldes i hovedsak provisjon fra Eika Boligkreditt AS som et resultat av redusert margin gjennom året. Provisjonsinntektene i forhold til GFK utgjør 0,61% mot 0,65% pr. 31.12.2015.

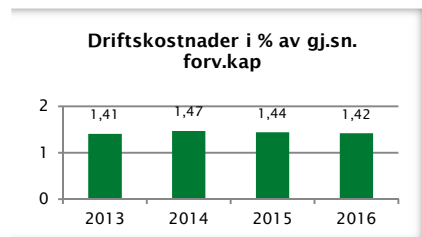
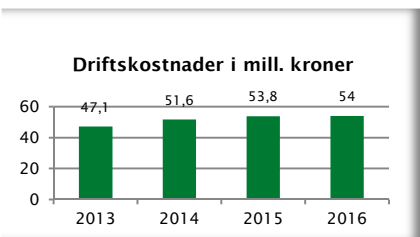

Provisjonsinntektene for 2016 fordeler seg som følger:

- Garantiprovisjoner	NOK 284.000
- Formidlingsprovisjoner	NOK 4.151.000
- Betalingsprovisjoner	NOK 10.624.000
- Provisjoner og gebyrer for verdipapirforvaltning	NOK 1.431.000
- Provisjoner ved salg av forsikringstjenester	NOK 4.288.000
- Andre gebyr- og provisjonsinntekter	<u>NOK 2.403.000</u>
Sum	NOK 23.181.000

Driftskostnader

Andre driftskostnader utgjør NOK 54,0 mill. eller 1,42% av GFK mot NOK 53,8 mill. og 1,44% av GFK i 2015.

Tap

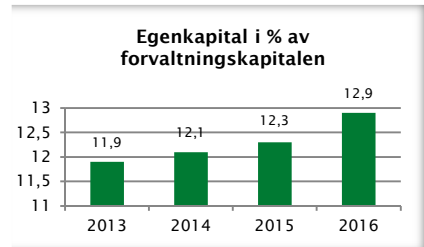
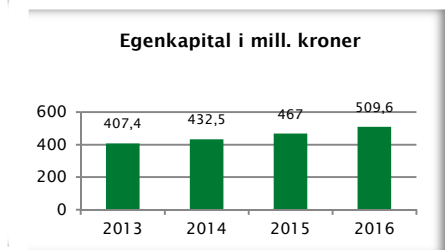
Netto tap utgjør NOK 0,9 mill. i 2016. Tilsvarende tall i fjor var en inntektsføring på NOK 0,6 mill. Netto individuelle tapsavsetninger utgjør NOK kr. 1,6 mill. som er en økning på NOK 0,5 mill. i forhold til 2015. De gruppevisse nedskrivningene utgjør NOK 15,8 mot NOK 15,3 mill. pr. 31.12.15.

Tapsutsatte lån pr. 31.12.16 utgjør NOK 5,4 mill. Misligholdte lån pr. 31.12.16 utgjør totalt NOK 5,5 mill. mot totalt NOK 18,1 mill. pr. 31.12.15. Samlet mislighold er lavt og bankens kredittrisiko vurderes som uendret i 2016.

Egenkapital og kapitaldekning

Bankens egenkapitalsituasjon er meget god, og soliditeten pr. 31.12.16 er økt til 12,9% mot 12,2% pr. 31.12.15. Ren kjernekapital, kjernekapital og kapitaldekningen er 23,03% pr. 31.12.16. Ved utgangen av 2015 var disse 22,6%.

Disponering av årsoverskudd

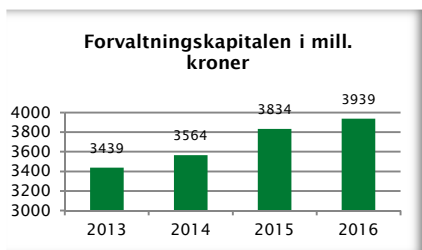
Styret foreslår at årets overskudd disponeres slik:

Gaver	kr. 3.000.000
Sparebankens fond	kr. 43.186.000

Balansen

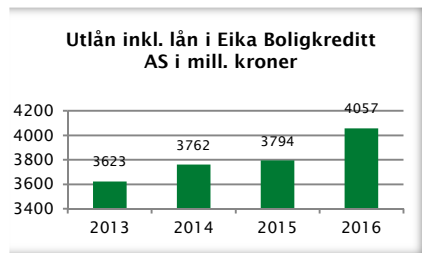
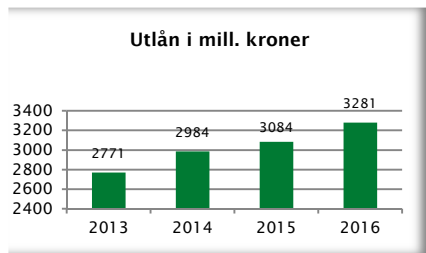
Forvaltningskapitalen

Forvaltningskapitalen utgjør pr. 31.12.16 NOK 3.939.109.000 mot NOK 3.833.555.000 pr. 31.12.2015. Det gir en 12 måneders vekst på 2,8% mot 7,6% i 2015.

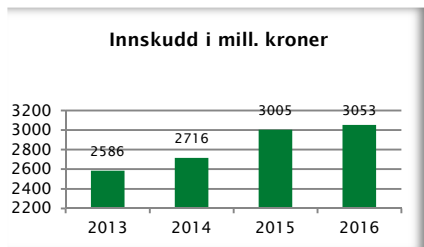
Utlån

Totale utlån utgjør NOK 3.280.969.000 mot NOK 3.084.349.000 pr. 31.12.2015. Bankens portefølje i Eika Boligkreditt AS utgjør ved årsskiftet NOK 776.359.291 mot NOK 709.481.601 pr. 31.12.2015. Samlet utlånsvekst inkl. lån i Eika Boligkreditt AS ble 7% mot 0,9% i 2015. Utlån til PM inkl. Eika Boligkreditt økte med 8,3%, mens lån til bedriftsmarkedet økte med 3%. Lån til næring utgjør 29,8% av samlet utlån mot 30,8% pr. 31.12.2015.

Innskudd

Samlede innskudd utgjør NOK 3.053.294.000. Dette er en økning på 1,6% i forhold til 2015. Innskuddsdekningen ble 93,1% ved utgangen av 2016 mot 97,4 pr. 31.12.2015.

Eierstyring og selskapsledelse.

Generalforsamlingen

Bankens øverste organ er generalforsamlingen. Generalforsamlingen er sammensatt av medlemmer valgt blant innskytterne, kommunevalgte samt ansatte. 10 av medlemmene er innskytervalgte, 2 medlemmer er kommunevalgte og 4 medlemmer er personer valgt blant de ansatte i banken. Generalforsamlingen velger styre og revisor. Generalforsamlingens kontroll med virksomheten utøves av statsautorisert revisor. Styret er generalforsamlingens organ for å lede og utøve den strategiske og operative driften av banken.

Generalforsamlingen godkjenner årsregnskapet og beslutter honorarer til bankens tillitsvalgte. Det avgis revisjonsberetning fra revisor til generalforsamlingen i forbindelse med presentasjon og godkjenning av årsregnskapet. Det avholdes 2 årlige generalforsamlingsmøter. Det er et regnskapsmøte hvor årsregnskap med noter godkjennes samt et valgmøte. Alle møtene i generalforsamlingen ledes av generalforsamlingens leder eller nestleder. Innkalling med sakliste og saksdokumenter skal i henhold til vedtektene sendes ut minimum 14 dager før møtene.

Styret

Styret utarbeider og følger en årsplan for sitt arbeid. Årsplanen tidfester sentrale temaer/områder. Styret fører løpende kontroll med bankens drift og risikoeksponering gjennom månedlige ledelsesrapporter og kvartalsvis regnskaps- og risikorapportering. Styret har utarbeidet og vedtatt policydokumenter innenfor alle vesentlige risikoområder i banken. Disse setter rammer for akseptabel risikoeksponering. Styret mottar kvartalsvis rapporter for risikoeksponering i forhold til policyrammer. I tillegg har styret en grundig årlig ICAAP-gjennomgang samt at de mottar en årlig internkontrollrapport. Det er utarbeidet en egen instruks for styret. Instruks for adm. banksjef er utarbeidet og vedtatt av styret. Styret foretar også hvert år en egevaluering.

Styret består av 5 medlemmer (2 kvinner og 3 menn) og 3 varamedlemmer valgt av generalforsamlingen. Leder og nestleder velges av generalforsamlingen ved særskilte valg. 1 medlem og observatør med varamedlemmer velges blant de ansatte. Samtlige valgte medlemmer, observatør og varamedlemmer velges for to år.

Revisjons- og risikoutvalg

Det er etablert et revisjons- og risikoutvalg i h.h.t. krav. To av styrets medlemmer utgjør revisjons- og risikoutvalget i Marker Sparebank. Revisjons- og risikoutvalget forbereder styrets oppfølging av regnskapsrapporteringsprosessen samt overvåker systemene for internkontroll og risikostyring. Videre har utvalget kontakt med bankens valgte revisor om revisjon av årsregnskapet, og vurderer og overvåker revisors uavhengighet. Revisjons- og risikoutvalget utarbeider og følger en årsplan for sitt arbeid.

Valgkomité

Marker Sparebank har en valgkomite som forbereder valg av kundevalgte, leder og nestleder i generalforsamlingen, medlemmer og varamedlemmer til styret samt valgkomite. Ansattes representanter og offentlig oppnevnte representanter til generalforsamlingen velges etter egne prosedyrer. Valgkomitéen er sammensatt av 5 medlemmer og 3 varamedlemmer som velges for 2 år.

Bankens ledergruppe

Bankens ledelse består av tre ledere i tillegg til adm. banksjef. Det er risk-/compliancesjef, salgssjef og leder for bedriftsmarked. Disse har ansvar for sine områder i banken og rapporterer til adm. banksjef. Adm. banksjef rapporterer til styret. For ytterligere detaljer henvises til bankens organisasjonsplan.

Bankens virksomhet

Marker Sparebank er en selvstendig lokalbank med hovedkontor på Ørje i Marker kommune og med filialer i Aremark, Moss, Rakkestad og Rømskog. Bankens visjon, formål og kjerneverdier er som følger:

Visjon:

«Vi skal være den mest kundeorienterte banken i vårt markedsområde».

Formål:

«Vi skal utvikle, selge og betjene bank- og forsikringstjenester tilpasset våre kunders situasjon og behov, slik at våre kunder opplever å bli godt ivaretatt i alle faser av livet».

Kjerneverdier:

Hjelpsom, aktiv og trygg.

Selskapskapital

Styret har definert krav til ren kjernekapital, kjernekapital og kapitaldekning som ligger godt over lovens krav. Minimumsmålene er satt til 16%, 16% og 18%, h.h.v. for ren kjernekapital, kjernekapital og kapitaldekning.

Godtgjørelse til styret

Godtgjørelse til styret besluttes av generalforsamlingen. Godtgjørelsen fremgår av note til årsregnskapet. Marker Sparebank har ikke etablert bonusordninger eller andre former for kompensasjon til styremedlemmene.

Godtgjørelse til ledende ansatte

Godtgjørelse til ledende ansatte er regulert av retningslinjer for godtgjørelse i Marker Sparebank. Retningslinjene er vedtatt av styret. Godtgjørelse består av fast lønn samt bonus. Bonusordningen gjelder samtlige ansatte. Adm. banksjef har ingen bonusordning. Adm. banksjefs lønn og øvrige godtgjørelse fremgår av note til regnskapet. Lønn og godtgjørelse til adm. banksjef besluttes årlig av styret.

Informasjon/kommunikasjon

Banken utarbeider kvartalsvise delårsregnskaper samt årsregnskap. Denne informasjonen blir tilgjengeliggjort på bankens nettside. I tillegg utarbeides årlig en offentliggjøring av sentral risikoinformasjon for banken (Pilar 3-rapport) som også gjøres tilgjengelig på bankens nettside.

Revisor

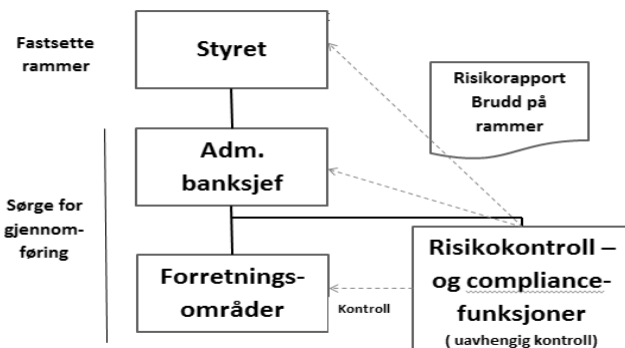
Revisor deltar i møte med styret i forbindelse med bl.a. godkjenning av bankens årsregnskap. Revisor gjennomgår bankens internkontroll og avlegger en årlig beretning om denne samt bankens ICAAP prosess (Internal Capital Adequacy Process). Revisor fremlegger dokumentasjon på arbeid som er utført utover ordinær revisjon. Godtgjørelse til revisor fremlegges til godkjenning på generalforsamlingens møte i mars måned. Revisor har i sin rapport for 2016 konkludert med at banken har etablert en tilfredsstillende internkontroll.

Risikostyring

Virksomhetsstyring

God risikostyring er en viktig forutsetning for at banken skal nå sine mål. Risikostyring er derfor sentralt i den daglige driften og i styrets arbeid

Rollefordelingen kan illustreres slik:

Policy for virksomhets- og risikostyring gir en overordnet beskrivelse av virksomhetsstyringen, herunder risikostyringen i banken. Dokumentet er forankret og vedtatt av bankens styre, og skal også ses i sammenheng med bankens strategi og vedtekter.

Banken har etablert en risikokontrollfunksjon underlagt adm. banksjef. Funksjonen, som ivaretas av egen risk-/compliancesjef, har ansvar for å overvåke, identifisere og rapportere risiko i banken. Funksjonen skal rapportere til styret kvartalsvis status på eksponering i forhold til rammer. Dersom det er brudd på styrevedtatte rammer skal funksjonen vurdere om det er behov for umiddelbar rapportering.

Kredittrisiko

Kredittrisiko er risikoen for at banken påføres tap i forbindelse med kredittgivning fordi kunden ikke klarer å oppfylle sine forpliktelser og at etablerte sikkerheter ikke skal dekke utestående krav. Dette er bankens største og mest utsatte risikoområde.

Bankens kredittpolicy, som besluttes av styret, inneholder bl.a. krav og rammer knyttet til kredittrisiko i banken, herunder retningslinjer for risikoprofil, eksponering innenfor person- og bedriftsmarked, bransjefordeling og grense for samlet engasjement til en enkelt kunde. Kredittrisikoen skal i h.h.t. kredittpolicyen være lav til moderat. Sentrale forutsetninger for å håndtere risikoen er gode kredittvurderinger samt at alle ansatte etterlever gode rutiner. Kredittrisikoen overvåkes gjennom, risikoklassifisering, misligholds rapportering og kvartalsvis risikorapportering av rammer.

Risikoklassifiseringssystemet som benyttes er en modell, inndelt i klasser fra 1 til 12 hvor 1 er best, som beregner kundens sannsynlighet for mislighold (PD-probability of default) de kommende 12 måneder. Sannsynligheten for mislighold avgjør hvilken risikoklasse som kunden får og blir automatisk oppdatert hver måned med interne data. Eksterne data blir oppdatert kvartalsvis for bedriftskunder og manuelt for privatkunder. I tillegg blir kundenes risikoklasse oppdatert ved behandling av alle nye kredittsaker.

Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko er risikoen for at banken i en gitt situasjon ikke klarer å finansiere seg i tilstrekkelig grad til at banken kan møte sine forpliktelser ved forfall. Likviditetsrisikoen vil avhenge av bankens balansestruktur, likviditeten i markedet og bankens kredittverdighet.

Av bankens likviditetspolicy, som er vedtatt av styret, fremgår det at banken skal ha lav likviditetsrisiko.

Marker Sparebank har hatt god tilgang på likviditet gjennom hele året. Innskuddsdekningen endte på 93,06%. Tilsvarende tall i fjor var 97,44%. I tillegg har banken en kreditt på sin oppgjørskonto i DnB på 130 mill. Eika Kapitalforvaltning AS forvalter bankens betydelige verdipapir-portefølje. Eika Boligkreditt AS benyttes til avlastning for 1. prioritets boliglån.

I løpet av 2016 har banken økt ekstern gjeld med NOK 20 mill. og total obligasjonsgjeld utgjør totalt NOK 320 mill. pr. utgangen av 2016. Løpetid på bankens obligasjonsgjeld er tilpasset ønsket forfallsstruktur, og samtlige lån er knyttet opp mot 3 mnd. nibor.

Likviditetsindikatoren LCR er beregnet til 183 pr. 31.12.2016. LCR måler størrelsen på bankens likvide aktive i forhold til netto likviditetsutgang 30 dager frem i tid. Krav til LCR pr. utgangen av 2016 er på 80.

Totalt sett vurderes bankens likviditetsrisiko som lav.

Markedsrisiko

Bankens markedsrisiko defineres som risiko for reduserte verdier av bankens eiendeler som følge av svingninger i markedspriser for finans- og realaktiva. Styring av bankens markedsrisiko skjer gjennom definerte maksimumsrammer for innskudd, investeringer i aksjer, aksjefond og obligasjoner m.m. i bankens policy for markedsrisiko. Rammene ligger godt innenfor de myndighetsbestemte maksimalgrensene og vurderes årlig av styret.

Banken har en avtale med Eika Kapitalforvaltning AS om aktiv forvaltningsservice av bankens obligasjonsportefølje. Avtalen angir bl.a. rammer for eksponering pr. sektor samt angivelse av låntakere innenfor hver sektor i porteføljen. Rapport om utvikling i porteføljen og i forhold til avtalte rammer, utarbeides hver måned. Marker Sparebank har liten eksponering i aksjer og aksjefond. Finansielle instrumenter, som innebærer valutarisiko, benyttes ikke.

Markedsrisikoen vurderes som lav og er en del av den finansielle risikoen som rapporteres til styret hvert kvartal.

Operasjonell risiko

Med operasjonell risiko mener vi risikoen for tap som følge av utilstrekkelige eller sviktende interne prosesser eller systemer, menneskelige feil, eller eksterne hendelser.

I henhold til bankens policy for operasjonell risiko, som er vedtatt av styret, skal risikoen være lav. Håndtering av operasjonell risiko skjer i stor grad gjennom bankens vedtatte policyer, rutiner og retningslinjer.

Banken har stort fokus på hvordan vi best kan etterleve og tilpasse oss nye lover og forskrifter. Vi har betydelig hjelp i dette arbeidet gjennom vårt eierskap i Eika Gruppen AS. Det er ikke registrert operasjonelle avvik i 2016 som har påført banken vesentlige tap eller økt risikoeksponering.

ICAAP

Marker Sparebank er underlagt kapitaldekningsregelverket, og skal derfor i tillegg til å oppfylle minstekrav til ansvarlig kapital, regelmessig gjennomføre en intern kapitalvurderingsprosess. Hensikten med ICAAP-arbeidet er å etablere en prosess for beregning og oppfølging av bankens kapitalbehov i forhold til risikoprofil.

Bankens siste ICAAP-rapport tar utgangspunkt i regnskapstallene pr. 31.12.2015 og viser et behov for kapitaldekning på 16,4%. Beregnet kapitaldekning ved samme tidspunkt i 2015 var 22,6%.

Organisasjon

Personal og arbeidsmiljø

Ved årsskiftet hadde banken 33 ansatte mot 34 ansatte pr. 31.12.2015. Antall årsverk knyttet til bankvirksomheten er 31,4. Gjennomsnittsalderen for bankens ansatte er 47 år. Det er en oppgang på 1 år fra i fjor.

Det totale sykefraværet var i 2016 på 4,5% mot 3,1% i 2015. Det er ikke registrert personskader i 2016. Banken har avtale om bedriftshelsetjeneste.

Marker Sparebank ønsker, gjennom ulike tiltak, å bidra til likestilling og unngå diskriminering av enhver art. I generalforsamlingen, styret og bankens valgkomité er det jevn fordeling mellom kvinner og menn. Blant bankens ansatte er kvinneandelen på 64%. I bankens ledergruppe er kvinneandelen 25%.

Arbeidsmiljøet anses som godt. Det samme gjelder forholdet mellom styret, ledelsen og tillitsvalgte. Arbeidet med kompetanseheving har også fortsatt i 2016. Ulike læringsløp er gjennomført av flere medarbeidere i banken – et arbeid som også vil fortsette i 2017.

Samfunnsrolle

Marker Sparebank har vedtatt retningslinjer for bankens samfunnsansvar. Retningslinjene omhandler hvordan bankens verdiskaping skal baseres på lønnsom, ansvarlig og bærekraftig drift. Retningslinjene omfatter finansielle, miljømessige, forvaltningsmessige og sosiale aspekter ved driften. Banken skal vise ansvarlighet i utøvelsen av sin virksomhet og skape langsiktige gode resultater og løsninger for kundene og samfunnet.

Bankens ansatte skal utvise en adferd som oppfattes som tillitsvekkende, ærlig og redelig og som er i samsvar med bankens etiske retningslinjer. I bankens retningslinjer for Helse, miljø og sikkerhet er det rutiner for varsling av kritikkverdige forhold på arbeidsplassen.

Styret har også vedtatt retningslinjer for å hindre forsøk på økonomisk kriminalitet som f.eks. hvitvasking og terrorfinansiering. Forholdet til kunder og leverandører er også regulert i bankens etiske retningslinjer som gjennomgås årlig.

Marker Sparebank skal være en lokal og forutsigbar samfunnsaktør. Det er også slik at banken og lokalmiljøet er gjensidig avhengige av hverandre. Banken utviser et betydelig samfunnsengasjement gjennom å gi gaver og sponse mange ulike lokale initiativ og formål innen kultur, idrett og oppvekst. Deler av bankens overskudd går dermed direkte tilbake til lokalsamfunnet. I 2016 har banken bevilget slike midler på i alt ca. NOK 3,5 mill.

Årlig sørger banken for kompetanseoverføring til lokalmiljøet gjennom kundemøter og skolebesøk med ulike temaer innenfor personlig økonomi.

Bankens hovedkontor på Ørje er sertifisert som Miljøfyrtårn. Det er et mål for oss å bidra med ulike tiltak som påvirker miljøet positivt. Vi fremmer bruk av miljøvennlige produkter i egen drift så langt dette lar seg gjøre. De ansatte oppfordres til bruk av kollektive transportmidler ved ulike reiser/kurs i regi av banken. Det er ingen ansatte i banken som har firmabil.

Marker Sparebank anvender ikke innsatsfaktorer eller produksjonsmetoder som direkte forurensrer det ytre miljø.

Utvikling fremover

Det er styrets oppfatning at banken er meget godt rustet til å håndtere utfordringene som er i finansmarkedet med stor konkurranse og stadige tilpasninger av nye regulatoriske krav. Banken har god underliggende bankdrift og en solid kapitaldekning. Målsetting om å bestå som en selvstendig lokalbank står fast. For å opprettholde denne målsettingen, må banken kunne tilby sine kunder et bredt og godt produkt- og tjenestespekter. En aktiv deltakelse i Eika Gruppen AS vurderes som sentralt i den forbindelse.

Arsregnskapet er fremlagt under forutsetning om fortsatt drift.

Styret vil takke alle kunder, forretningsforbindelser, ansatte og tillitsvalgte for et meget godt samarbeid og god oppslutning om banken i 2016.

For styret i Marker Sparebank

Ørje, 7. mars 2017

Jan Helge Solbrække
Styrets leder

Tove Fagerhøi
Styrets nestleder

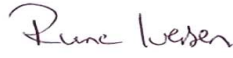
John Øyvind Rødseth
Styremedlem

Bjørg Dalane
Styremedlem

Hans Petter Lier
Ansattes styremedlem

Rune Iversen
Adm. banksjef

Resultatregnskap

<i>Tall i tusen kroner</i>	NOTE	2016	2015
Renter og lignende inntekter av utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner		981	2.599
Renter og lignende inntekter av utlån til og fordringer på kunder		108.921	124.160
Renter og lignende inntekter av sertifikater og obligasjoner		5.713	6.805
Sum renteinntekter og lignende inntekter		115.615	133.563
Renter og lignende kostnader på gjeld til kredittinstitusjoner		1.926	3.612
Renter og lignende kostnader på innskudd fra og gjeld til kunder		28.894	48.159
Renter og lignende kostnader på utstedte verdipapirer		2.720	3.859
Andre rentekostnader og lignende kostnader	7	2.110	1.977
Sum rentekostnader og lignende kostnader		35.650	57.606
Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter		79.965	75.957
Inntekter av aksjer, andeler og verdipapirer med variabel avkastning		10.717	5.569
Sum utbytte og andre inntekter av verdipapirer med variabel avkastning		10.717	5.569
Garantiprovisjoner		285	410
Andre gebyr- og provisjonsinntekter		22.896	23.820
Sum provisjonsinntekter og inntekter fra banktjenester	8	23.181	24.230
Andre gebyr og provisjonskostnader		3.844	4.230
Sum provisjonskostnader og kostnader ved banktjenester	8	3.844	4.230
Netto verdiendring og gevinst/tap på sertifikater, obligasjoner og andre rentebærende vp		917	-3.041
Netto verdiendring og gevinst/tap på aksjer og andre verdipapirer med variabel avkastning		523	-811
Netto verdiendring og gev./tap på valuta og finansielle derivater		757	982
Sum netto verdiendring og gev./tap på valuta og verdipapirer som er omløpsmidler	6	2.197	-2.870
Driftsinntekter faste eiendommer		1.032	1.028
Andre driftsinntekter		-2	196
Sum andre driftsinntekter		1.030	1.224
Lønn		17.760	18.301
Pensjoner	9	487	3.491
Sosiale kostnader		3.965	4.045
Administrasjonskostnader		19.724	16.580
Sum lønn og generelle administrasjonskostnader	10	41.936	42.416
Ordinære avskrivninger		1.791	1.878
Sum avskr. m.v. av varige driftsmidler og immaterielle eiendeler	12	1.791	1.878
Driftskostnader faste eiendommer		2.574	2.451
Andre driftskostnader		7.741	7.028
Sum andre driftskostnader	13	10.315	9.479
Tap på utlån		900	-590
Sum tap på utlån, garantier m.v.	2	900	-590
Nedskrivning/reversering av nedskrivning		28	216
Gevinst/tap		740	59
Sum nedskr./reversering av nedskrivning og gev./tap på verdip. som er anl.m.		769	275
Resultat av ordinær drift før skatt		59.071	46.973
Skatt på ordinært resultat	14	12.885	12.788
Resultat for regnskapsåret		46.186	34.185
Overført til/fra sparebankens fond		43.186	31.185
Overført til gaver		3.000	3.000
Sum overføringer og disponeringer	19	46.186	34.185

Eiendeler

<i>Tall i tusen kroner</i>	NOTE	2016	2015
Kontanter og fordringer på sentralbanker	15	65.612	67.251
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner uten avtalt løpetid eller oppsigelsesfrist		117.968	159.585
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner med avtalt løpetid eller oppsigelsesfrist		4.500	58.711
Sum netto utlån og fordringer på kredittinstitusjoner		122.468	218.295
Kasse-/drifts- og brukskreditter		163.554	161.089
Byggelån		48.526	19.681
Nedbetalingslån		3.068.889	2.903.579
Sum utlån og fordringer på kunder, før nedskrivninger	2	3.280.969	3.084.349
Individuelle nedskrivninger på utlån	2	-1.550	-1.125
Nedskrivninger på grupper av utlån	2	-15.762	-15.326
Sum netto utlån og fordringer på kunder		3.263.657	3.067.898
Sertifikater og obligasjoner utstedt av det offentlige		65.092	15.946
Sertifikater og obligasjoner utstedt av andre		277.735	320.621
Sum sertifikater og obligasjoner	6	342.827	336.567
Aksjer, andeler og grunnfondsbevis		105.311	106.294
Sum aksjer, andeler og andre verdipapirer med variabel avkastning	6	105.311	106.294
Utsatt skattefordel		3.869	3.980
Sum immaterielle eiendeler	14	3.869	3.980
Maskiner, inventar og transportmidler		2.459	2.202
Bygninger og andre faste eiendommer		21.880	22.245
Sum varige driftsmidler	12	24.338	24.447
Andre eiendeler		378	1.259
Sum andre eiendeler		378	1.259
Opptjente ikke mottatte inntekter		5.974	6.270
Forskuddsbetalte ikke påløpte kostnader		4.674	1.292
Overfinansiering av pensjonsforpliktelser		-0	-0
Andre forskuddsbetalte ikke påløpte kostnader		4.674	1.292
Sum forskuddsbetalte ikke påløpte kostnader og opptjente ikke mottatte inntekter		10.649	7.563
SUM EIENDELER		3.939.109	3.833.555

Gjeld og Egenkapital

<i>Tall i tusen kroner</i>	NOTE	2016	2015
Lån og innskudd fra kredittinstitusjoner uten avtalt løpetid eller oppsigelsesfrist		335	10.318
Lån og innskudd fra kredittinstitusjoner med avtalt løpetid eller oppsigelsesfrist		105.008	155.015
Sum gjeld til kredittinstitusjoner	16	105.342	165.332
Innskudd fra og gjeld til kunder uten avtalt løpetid		2.745.449	2.779.388
Innskudd fra og gjeld til kunder med avtalt løpetid		307.844	225.909
Sum innskudd fra og gjeld til kunder	16	3.053.294	3.005.297
Obligasjonsgjeld		219.897	149.972
Sum gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	17	219.897	149.972
Annen gjeld		32.096	29.556
Sum annen gjeld	18	32.096	29.556
Påløpte kostnader og mottatte ikke opptjente inntekter		10.571	7.032
Pensjonsforpliktelser	9	8.313	9.375
Sum avsetninger for påløpte kostnader og forpliktelser		8.313	9.375
SUM GJELD		3.429.512	3.366.564
Sparebankens fond		506.197	463.590
Gavefond		3.400	3.400
Sum opptjent egenkapital	19	509.597	466.990
SUM EGENKAPITAL		509.597	466.990
SUM GJELD OG EGENKAPITAL		3.939.109	3.833.555
Poster utenom balansen			
Garantiansvar	20	14.162	16.450
Garantier til Eika Boligkreditt	20	38.205	21.351

For styret i Marker Sparebank

Ørje, 7. mars 2017

Jan Helge Solbrække
Styrets leder

Tove Fagerhøy
Styrets nestleder

John Øyvind Rødseth
Styremedlem

Bjørg Dalane
Styremedlem

Hans Petter Lier
Ansattes styremedlem

Rune Iversen
Adm. banksjef

Kontantstrøm

<i>Tall i tusen kroner</i>	2016	2015
Kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter		
Netto utbetaling av lån til kunder	-196.660	-100.158
Renteinnbetalinger på utlån til kunder	108.799	124.831
Netto inn-/utbetaling av innskudd fra kunder	47.997	288.849
Renteutbetalinger på innskudd fra kunder	-31.003	-50.137
Netto inn-/utbetaling av lån fra kredittinstitusjoner/innskudd i kredittinstitusjoner	-9.983	-34
Renteutbetalinger på gjeld til kredittinstitusjoner/renteinnbetalinger på innskudd kredittinstitusjoner	-945	-1.138
Endring sertifikat og obligasjoner	-6.260	-2.947
Renteinnbetalinger på sertifikat og obligasjoner	5.749	7.049
Netto provisjonsinnbetalinger	19.336	20.357
Verdiendring på finansielle instrumenter og valuta	1.674	-3.041
Netto inn-/utbetaling kortsiktige investeringer i verdipapirer	-727	-10.745
Utbetalinger til drift	-49.136	-49.580
Betalt skatt	-13.129	-13.902
Utbetalte gaver	-2.440	-1.490
A Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	-126.728	207.913
Kontantstrøm fra investeringsaktiviteter		
Utbetaling ved investering i varige driftsmidler	-1.682	-786
Innbetaling fra salg av varige driftsmidler	-	200
Utbetaling ved kjøp av langsiktig investering i verdipapirer	-4.672	-8.142
Innbetaling fra salg av langsiktige investeringer i verdipapirer	7.674	6.111
Utbytte fra langsiktige investeringer i aksjer	10.717	5.569
B Netto kontantstrøm fra investeringsaktivitet	12.037	2.951
Kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter		
Netto inn-/utbetaling ved utstedelse/forfall gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	69.925	-49.937
Renteutbetalinger på gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	-2.694	-4.178
Netto inn-/utbetaling av lån fra kredittinstitusjoner	-50.007	-
C Netto kontantstrøm fra finansieringsaktivitet	17.224	-54.115
A + B + C Netto endring likvider i perioden	-97.467	156.749
Likviditetsbeholdning 1.1	285.547	128.798
Likviditetsbeholdning 31.12	188.080	285.547
Likvidetsbeholdning spesifisert:		
Kontanter og fordringer på Sentralbanken	65.612	67.251
Fordringer på kredittinstitusjoner uten oppsigelsestid	122.468	218.295
Likviditetsbeholdning	188.080	285.547

Generelle prinsipper

Bankens årsregnskap for 2016 er utarbeidet i samsvar med regnskapsloven av 1998, forskrift om årsregnskap for banker samt god regnskapsskikk. Under enkelte noter er det inntatt ytterligere forklaring og henvisning til poster i resultatregnskap og balanse. Alle beløp i resultatregnskap, balanse og noter er i hele tusen kroner dersom ikke annet er oppgitt.

I resultatregnskapet for 2016 er enkelte kostnader som tidligere var klassifisert som andre driftskostnader nå klassifisert som administrasjonskostnader. Tall for 2015 er omarbeidet slik at disse er sammenlignbare med årets tall.

Bruk av estimater

Ledelsen har brukt estimater og forutsetninger som har påvirket resultatregnskapet og verdsettelse av eiendeler og gjeld, samt usikre eiendeler og forpliktelser på balansedagen under utarbeidelse av regnskapet i henhold til god regnskapsskikk.

Periodisering av renter, provisjoner og gebyrer

Renter, provisjoner og gebyrer føres i resultatregnskapet etter hvert som disse blir opptjent som inntekter eller påløper som kostnader. Foretatte beregninger viser at etableringsgebyrer ikke overstiger kostnadene som oppstår ved etablering av det enkelte utlån. De periodiseres derfor ikke over lånets løpetid.

Inntektsføring/kostnadsføring

Forskuddsbetalte inntekter ved slutten av året blir periodisert og ført som gjeld i balansen. Opptjente, ikke betalte inntekter ved slutten av året blir inntektsført og ført som eiendel i balansen. På engasjementer der det blir gjort nedskrivninger for tap, blir renteinntekter resultatført ved anvendelse av effektiv rentemetode. Aksjeutbytte blir inntektsført i det året de blir utbetalt. Realisert kursgevinst/-tap resultatføres ifølge FIFU-prinsippet. Det vil si at den enkelte handel for vedkommende verdipapir reskontroføres og resultatføres separat. Kjøp og salg av verdipapirer blir bokført på oppgjørstidspunktet.

UTLÅN – BESKRIVELSER OG DEFINISJONER

Vurdering av utlån

Bankens utlån er vurdert til virkelig verdi på utbetalingstidspunktet. I etterfølgende perioder vurderes utlån til amortisert kost ved anvendelse av effektiv rentemetode. Amortisert kost er anskaffelseskost med fradrag for betalt avdrag på hovedstol samt eventuelle nedskrivninger for verdifall. Gebyr ved etablering av lån overstiger ikke kostnadene og inntektsføres løpende. Utlån vurdert til amortisert kost vil derfor være tilnærmet lik pålydende av lånene.

Boliglån overført til og formidlet til Eika Boligkreditt AS (EBK) er ikke balanseført. Den vesentlige risiko er vurdert å være overført til EBK, også for overførte lån som tidligere har vært på bankens balanse, og er derfor fraregnet.

Behandling av engasjementer som ikke er misligholdt

Banken foretar kvartalsvis vurdering av utlåns- og garantiporteføljen for både nærings- og personkunder. BM-engasjement over 0,5 mill. kr og PM-engasjement over 0,5 mill.kr. som ikke er klassifisert med lav risiko, vurderes særskilt. For engasjementene er det verdien av bankens sikkerhet, låntakers betalingsevne etc. som vurderes. Dersom gjennomgangen viser at tap kan påregnes, bokføres tapet i bankens regnskap som individuell nedskrivning.

Behandling av misligholdte engasjementer

Et lån anses som misligholdt når låntaker ikke har betalt forfalte terminer innen 90 dager etter terminforfall, eller når rammekreditter ikke er innekket innen 90 dager.

Ved mislighold vurderes kundens samlede engasjement. Låntakers tilbakebetalingsevne og sikkerheter avgjør om et tap må påregnes. Sikkerheten vurderes til antatt laveste realisasjonsverdi på beregningstidspunktet, med fradrag for salgskostnader. Dersom det foreligger objektive bevis på verdifall på bankens fordringer, føres dette som individuelle nedskrivninger.

Behandling av konstaterte tap

Ved mislighold over 90 dager, inntrådt konkurs, avvikling eller akkord, blir engasjementet vurdert med hensyn til sikkerhet og betalingsevne for å få oversikt over bankens risiko for tap. Ved objektive bevis på verdifall på engasjementet, behandles engasjementet normalt først som individuell nedskrivning. Engasjementet regnes som endelig tapt når konkurs eller akkord er stadfestet, tvangspant ikke har ført frem eller som følge av rettskraftig dom eller inngått avtale. Beregnet verdifall på engasjementet føres da som konstateret tap, eventuelle individuelle nedskrivninger føres til inntekt. Endelig konstaterte tap fjernes fra bankens låneportefølje og fra individuelle nedskrivninger etter det er konstateret at kunden ikke er søkegod.

Reversering av tidligere tapsavsatte engasjementer

Reversering av tidligere tapsavsatte engasjementer skal skje i den utstrekning tapet er redusert og objektivt kan knyttes til en hendelse inntruffet etter nedskrivningstidspunktet.

Behandling av nedskrivninger på grupper av utlån

Nedskrivning på grupper av utlån vil si nedskrivning uten at det enkelte tapsengasjement er identifisert. Nedskrivningen er basert på objektive bevis for verdifall i bankens utlånsportefølje av lån som ikke er individuelt vurdert for nedskrivning. Det nye risikoklassifiseringssystemet er grunnlag for gruppenedskrivninger. Prosentvise tap i den enkelte risikoklasse er basert på historiske tap i Eika-bankene. Nedskrivninger foretas på person- og næringsengasjement som i overensstemmelse med Finanstilsynets forskrifter er identifisert som tapsutsatte. Andre forhold kan være verdifall på fast eiendom ved økte markedsrenter, svikt i betjeningsevne ved markert renteoppgang eller nedbemanning på større arbeidsplasser.

Behandling av individuelle nedskrivninger på utlån

Vurdering av om det foreligger objektive bevis for verdifall skal foretas enkeltvis av alle utlån som anses som vesentlige. Utlån som er vurdert individuelt for nedskrivning og hvor nedskrivning er gjennomført skal ikke medtas i gruppevurdering av utlån. Banken fordeler sine utlån på PM – lån til personmarkedet og BM – lån til bedriftsmarkedet.

Rapportering av misligholdte låneengasjement

Rapportering av misligholdte lån skal ifølge myndighetenes krav rapporteres slik: Hvis kunden har ett eller flere misligholdte lån eller overtrekk på innskuddskonto, rapporteres kundens hele låneengasjement.

Overtatte eiendeler

Banken har pr. 31.12.2016 ingen overtatte eiendeler.

FINANSIELLE INSTRUMENTER

Finansielle derivater

Banken kan benytte seg av finansielle derivater for å kunne sikre eksponeringen mot renterisiko som oppstår gjennom bankens virksomhet. Det er ingen utestående derivatavtaler pr 31.12.2016.

Renteinstrumenter utenfor balansen

Banken har ingen renteinstrumenter utenfor balansen pr. 31.12.2016.

Verdipapirer

Verdipapirbeholdningen spesifiseres og verdivurderes ved utløpet av hver regnskapsperiode (månedlig). Omløpsporteføljen (herunder handelsportefølje og ikke handelsportefølje) og anleggspportefølje verdivurderes etter forskjellige regler og hver for seg. Se note 6.

Obligasjoner og sertifikater

Banken har obligasjoner definert som andre omløpsmidler. Andre omløpsmidler er vurdert til den laveste verdi av anskaffelseskostnad og virkelig verdi. Obligasjonsbeholdningen er sammensatt i henhold til krav til avkastning og risiko og er en del av bankens likviditetsbuffer. Forvaltningen av obligasjonsporteføljen er satt ut til en profesjonell aktør, og forvalteren står også for verdifastsettelsen av virkelig verdi for de enkelte obligasjonene og sertifikatene. Det benyttes priser notert i markedet. Når noterte priser ikke foreligger, beregnes virkelig verdi i spread-matrise utarbeidet av Verdipapirfondenes forening.

Aksjer og andeler

Aksjer og andeler er klassifisert som omløps- eller anleggsmidler. Omløpsmidler vurderes til den laveste verdi av anskaffelseskost og virkelig verdi. Grunnlag for virkelig verdi for børsnoterte aksjer som er omløpsmidler, er børskurs på måletidspunktet. Grunnlag for virkelig verdi for ikke børsnoterte aksjer som er omløpsmidler eller anleggsmidler, er anskaffelseskost.

Dersom virkelig verdi av aksjene klassifisert som anleggsmidler faller under anskaffelseskostnad, og verdifallet er vurdert ikke å være av forbigående karakter, nedskrives aksjene. Nedskrivningen reverseres i den utstrekning grunnlaget for nedskrivningen ikke lenger er til stede.

VARIGE DRIFTSMIDLER OG IMMATERIELLE EIENDELER

Varige driftsmidler

Varige driftsmidler vurderes i balansen til anskaffelseskostnad, fratrukket ordinære bedriftsøkonomiske avskrivninger og eventuelle nedskrivninger. Nedskrivninger foretas i den utstrekning gjenvinnbart beløp er lavere enn balanseført verdi. Det nedskrives til gjenvinnbart beløp. Sistnevnte er høyeste av salgsverdi og bruksverdi. Ordinære avskrivninger beregnes på grunnlag av eiendelens antatte økonomiske levetid og eventuell restverdi. Følgende lineære avskrivningssatser legges til grunn:

Tomter	0 %
Bankbygg/fast eiendom	2 %
Inventar og innredning	10 - 20 %
Kontormaskiner	20 %
EDB-utstyr	30 %

Immaterielle eiendeler

Det er ingen immaterielle eiendeler pr 31.12.2016. Balanseførte immaterielle eiendeler gjelder ellers anskaffelse av spesialtilpassede edb-systemer og løsninger. Immaterielle eiendeler avskrives lineært over 5 år. Eiendelene nedskrives dersom verdien av forventede økonomiske fordeler er lavere enn balanseført verdi. Utgifter til å reetablere eller opprettholde den økonomiske verdien av edb-systemer og løsninger kostnadsføres løpende.

Pensjonsforpliktelser og pensjonskostnader

Marker Sparebank følger IAS 19 for pensjonskostnader. Pensjonsforpliktelsen er gjenstand for årlig aktuarberegning. Pensjonskostnadene blir bokført under personalkostnader i resultatregnskapet. Differanse mellom beregnet påløpt forpliktelse og verdien av pensjonsmidlene, korrigert for effekt av endrede forutsetninger, føres i balansen enten som langsiktig gjeld (hvis negativ) eller som anleggsmiddel (hvis positiv). Forutsetningene som blir lagt til grunn for utregning av pensjonsforpliktelser, blir revurdert årlig i forkant av årlig aktuarberegning.

For innskuddsbasert pensjonsordning kostnadsføres årets premie etter hvert som den påløper.

Bankens ansatte har tidligere inngått i AFP ordningen for bank og finansnæringen. I forbindelse med omleggelse av AFP ordningen er bankens ansatte overført til ny felles AFP ordning. Ny AFP ordning anses som en ytelsesbasert flerforetaksordning. Forpliktelse knyttet til ytelsesbaserte flerforetaksordninger beregnes og avsettes i regnskapet, i den utstrekning administrator av ordningen er i stand til å foreta en beregning av bankens andel av forpliktelsen i ordningen. Dersom administrator ikke er i stand til å foreta beregninger av forholdsmessig andel, behandles flerforetaksordningen som en innskuddsbasert ordning, med løpende kostnadsføring av betalt premie.

SKATT

Skatter kostnadsføres når de påløper og er knyttet til det regnskapsmessige resultat før skatt. Netto utsatt skattefordel per 31.12.2016 er beregnet med 25 % på grunnlag av midlertidige forskjeller som eksisterer mellom regnskapsmessige og skattemessige verdier. Skatteøkende og skattereduserende midlertidige forskjeller, som reverserer eller kan reversere i samme periode, er utlignet og nettoført. Årets skattekostnad omfatter betalbar skatt for inntektsåret og endringer i utsatt skatt og utsatt skattefordel. Utsatt skatt beregnes på bakgrunn av forskjeller mellom rapporterte skattemessige og regnskapsmessige resultater som vil utlignes i fremtiden.

OMREGNINGSREGLER FOR VALUTA

Pengeposter i utenlandsk valuta er vurdert til kursen pr 31.12.

LANGSIKTIG GJELD

Obligasjonsgjeld blir oppført til opptakskost. Opptakskost er pålydende med tillegg av overkurs eller fradrag for underkurs. Over-/underkursen inntektsføres eller kostnadsføres lineært som en justering til løpende renter over lånets løpetid.

KONTANTSTRØMOPPSTILLING

Kontantstrømmer fra operasjonell drift av banken er definert som løpende renter fra utlåns- og innskuddsvirksomheten mot kunder, netto inn- og utbetalinger fra utlåns- og innskuddsvirksomheten, samt utbetalinger generert fra omkostninger knyttet til bankens ordinære virksomhet. Investeringsaktiviteter er definert som kontantstrømmer fra verdipapirtransaksjoner. I tillegg medtas kontantstrømmer knyttet til investeringer i driftsmidler og eiendommer. Finansieringsaktiviteter (funding) inneholder kontantstrømmer fra opptak og nedbetaling av obligasjonsgjeld og markedsinnlån.

NOTE 1 – Finansiell risiko og risikostyring

Marker Sparebank sitt rammeverk for risikostyring og kontroll definerer risikovilje og prinsipper for styring av risiko og kapital som bygger på Basel III-regelverket (se omtale i note 3). Banken er pålagt risikogjennomgang i henhold til kapitalkravsforskriften og internkontrollforskriften. Bankens resultatmål er en konkurransedyktig egenkapitalavkastning og resultatvekst. Risikostyringen skal bidra til at dette målet oppnås, både ved at forretningsmessige muligheter utnyttes, og at potensielt negative resultatutslag begrenses.

Det er utviklet rutiner og instruksjoner i forbindelse med risikogjennomgangen som skal sikre at risikofaktorene håndteres på en tilfredsstillende måte. Det overvåkes periodisk at risikohåndteringen etterleves og fungerer som forutsatt.

Banken er eksponert for følgende risikoer; kredittrisiko, likviditetsrisiko, markedsrisiko (herunder renterisiko) og operasjonell risiko, i tillegg til bankens overordnede forretningsrisiko (herunder strategisk- og omdømmerisiko). Risiko vurderes etter en skala med fire nivåer: lav, middels og høy.

Kredittrisiko er omhandlet i note 2, likviditetsrisiko i note 4, renterisiko i note 5 og annen markedsrisiko i note 6.

Bankens andre risikoområder:

Operasjonell risiko

Bankens operasjonelle risiko er risiko for tap som følge av utilstrekkelige eller sviktende prosesser eller systemer, menneskelige feil eller eksterne hendelser, samt juridisk risiko. Denne type risiko og tapkilder ligger i den løpende driften av banken. Banken har utarbeidet policyer, rutinebeskrivelser, fullmaktstrukturer mv, og dette, sammen med veldefinerte og klare ansvarsforhold, er tiltak som reduserer den operasjonelle risikoen. Det er videre tegnet hensiktsmessige forsikringsordninger, samt utarbeidet relevante beredskapsplaner for å håndtere krisesituasjoner.

Strategisk risiko

Risiko for at banken ikke skal "overleve". Den fundamentale risiko for styret og toppledelsen. Risiko for at verdiene av gjeld og eiendeler endres på grunn av faktorer i markedet. Dette fordrer en kontinuerlig vurdering av konkurransesituasjonen, bankens produkter og endringer i bankens rammevilkår.

Omdømmerisiko

Risiko for at banken påføres tap eller kostnader som følge av at bankens omdømme svekkes ved manglende kontrollrutiner. Bankens risikovurdering er i 2016 foretatt etter samme opplegg som foregående år. Det er foretatt systematisk gjennomgang av alle tiltak som banken har iverksatt for å redusere risiko. Den relative risiko er også vurdert mot de interne rutiner og instruksjoner og det rammeverk som er etablert i bankens systemer. Vurderingen har resultert i restrisiko, som er den risiko banken har vurdert i forhold til iverksettelse av utvidede tiltak for å begrense risikoen ytterligere.

Forretningsrisiko

Forretningsrisiko er risiko for uventede inntektssvingninger ut fra andre forhold enn kredittrisiko, markedsrisiko og operasjonell risiko. Banken har ikke inngått kontrakter for 2016 som ikke er opplyst i regnskapet.

NOTE 2 – Kreditrisiko

Kreditrisiko

Kreditrisiko er risiko for tap som skyldes at kunder/motparter ikke oppfyller sine betalingsforpliktelser overfor banken. Kreditrisiko vedrører alle fordringer på kunder/motparter, utlån, kreditter, garantier, uoppgjorte handler, ubenyttede kreditter, samt motpartsrisiko som oppstår gjennom derivater. Kreditrisiko avhenger av blant annet fordringens størrelse, tid for forfall, sannsynlighet for mislighold og eventuelle sikkerhetens verdi. Kredittap kan også oppstå som følge av operasjonelle feil. Kreditrisiko er bankens vesentligste risiko og består hovedsakelig av utlån.

Som sikkerhet for bankens utlånsportefølje benyttes i hovedsak:

- pant i fast eiendom
- registrerbart løsøre, landbruksløsøre og driftstilbehør
- fordringer og varelager
- pant i bankinnskudd
- kausjonister

Generelt kreves sikkerhet for alle typer lån, med unntak av lønnskotokreditt.

MAKS KREDITTEKSPONERING – POTENSIELL EKSPONERING PÅ UTLÅN

2016

	Brutto utlån	Ubenyttede kreditter	Garantier	Ind. nedskriv.	Maks kreditteksp.
Lønnstakere o.l.	2.302.327	87.462	38.676	140	2.428.465
Næringssektor fordelt:					
Jordbruk, skogbruk, fiske	540.983	36.959	625		578.566
Industriproduksjon	21.292	8.799	4.445		34.536
Bygg og anlegg	52.532	8.757	1.988		63.277
Varehandel, hotell/restaurant	72.332	5.443	5.274	720	83.049
Transport, lagring	40.210	4.600	737		45.548
Finans, eiendom, tjenester	200.448	3.126	-	315	203.574
Sosial og privat tjenesteyting	49.679	5.410	622	375	55.712
Offentlig forvaltning	1.166	45.000	-		46.166
Sum	3.280.970	205.556	52.367	1.550	3.538.893

2015

	Brutto utlån	Ubenyttede kreditter	Garantier	Ind. nedskriv.	Maks kreditteksp.
Lønnstakere o.l.	2.133.976	74.340	21.896	200	2.230.213
Næringssektor fordelt:					
Jordbruk, skogbruk, fiske	510.407	29.728	508		540.644
Industriproduksjon	50.107	24.810	575		75.492
Bygg og anlegg	60.776	8.004	4.618		73.398
Varehandel, hotell/restaurant	68.939	10.216	2.513	400	81.668
Transport, lagring	35.820	4.526	7.332	315	47.678
Finans, eiendom, tjenester	179.002	2.195	237		181.434
Sosial og privat tjenesteyting	43.293	7.979	122	210	51.395
Offentlig forvaltning	2.029	45.000	-		47.029
Sum	3.084.349	206.800	37.801	1.125	3.328.951

Maksimal kreditteksponering består av utlån til kunder, ubenyttede trekkrettigheter samt garantier. Garantiansvar til Eika Boligkreditt er klassifisert som eksponering mot lønnstakere o.l.

For garantier henvises til note 20. Banken benytter sikkerheter for å redusere risiko avhengig av marked og type transaksjoner. Sikkerheter kan for eksempel være fysiske sikkerheter eller garantier. Fysisk sikkerhet skal som hovedregel være forsikret, og kan for eksempel være bygninger, boliger eller varelager. Ved vurdering av sikkerhetens verdi legges til grunn en forutsetning om fortsatt drift. Unntak fra dette gjelder i situasjoner hvor det er foretatt nedskrivninger.

Risikovurdering

Banken foretar risikoklassifisering av alle engasjementer som en integrert del av bankens kredittvurdering og saksgangsprosess. Banken benytter et risikoklassifiseringssystem for å overvåke kredittisiko i bedrifts- og personmarkedsporteføljen. Systemet er basert på en modell som avdekker forventet sannsynlighet for mislighold og tap.

Overvåking skjer med bakgrunn i engasjementsstørrelse, risikoklasse og evt. mislighold.

Modellen inneholder ikke vurderinger basert på sikkerhetsverdier og kundens risikoklasse er derfor en sammensetning av eksterne og interne data som gir kunden en sannsynlighetsvurdering av fremtidig mislighold (PD-verdi). Systemet bygger på en sammensetning av data for kundeadfærd (behaviour-modell), samt en modell for innhenting av generisk score.

Kredittisiko styres gjennom bankens kredittstrategi. Det er utarbeidede kreditthåndbøker med policyer og rutiner samt administrativ fullmaktsstruktur for styring av kredittisiko, herunder klargjøring av krav til dokumentasjon og betjeningsevne for kunder som innvilges kreditt, samt krav til sikkerhet i engasjementene. Risiko i porteføljen blir kontinuerlig overvåket for å avdekke sannsynlighet for mislighold og for å kalkulere tap dersom mislighold inntreffer.

Bankens kredittisiko består hovedsakelige av små enkeltrisikoen mot privat- og bedriftskundemarkedet. Etablert risikohåndtering skal sikre at kredittisiko er i samsvar med bankens risikovilje.

Risikoklassifisering

De fleste utlån er tilfredsstillende sikret ved pant, kausjon o.l. Det er få lån av betydelig størrelse. Bankens utlånspolicy bygger på en sunn og god kvalitetsmessig vurdering av låneprosjektene. Porteføljen overvåkes kontinuerlig, med vekt på lån med restanser og høyrisikokunder. Banken opererer hovedsakelig i et oversiktlig geografisk område med god kunnskap om kundene, boligpriser mv.

Av samlede utlån til kunder på 3 281 mill. er hele 70 % utlånt til personkunder og 70 % gitt til kunder innen bankens geografiske nærrområde. Banken benytter et saksgangssystem som kvalitetssikrer kredittbehandlingen. Ved vurdering av kredittsaker legges det vekt på betalingsevne og sikkerhet. Styret får en jevnlig rapportering av innvilgede lån og restanse- og overtrekkslister. Garantier blir sikkerhetsmessig vurdert på linje med utlån.

Risikoklassifiseringen er en integrert del av kredittvurderingsprosessen. Systemet muliggjør en god overvåkning av risikoutviklingen i bankens utlånsportefølje. Utlånsvolumet er delt i 10 friske risikoklasser og 2 klasser for hhv. misligholdte engasjement og engasjement med individuelle nedskrivninger. Banken vektlegger risiko ved prising av sine engasjementer. Det er således normalt med en relativ sammenheng mellom risikoklassifisering og prising av lån. De lån som har lavest rente har også tilsvarende lav risiko.

Pr. 31.12.2016 var 99,90 % av utlånsporteføljen klassifisert. Tilsvarende tall for 2015 var 99,83 %. Engasjement i lav risiko (risikoklasse 1 – 3) var pr. 31.12.2016 82,06 % mot 78,19 % i 2015, middels risiko (risikoklasse 4 – 7) var 16,15 % mot 17,83 % og høy risiko (risikoklasse 8 – 10) var 6,24 % mot 3,38 % i 2015.

Det er gjort en grundig vurdering av bankens største engasjement samt alle tapsutsatte engasjement og høyrisikoengasjementer. Dette innbefatter alle engasjementer med risikoklasse 8-12. Tapsanslaget for år 2017 er ca. 0,15 % av brutto utlån. Det er alltid en viss usikkerhet ved slike prognoser, men sett i lys av at banken har en høy andel utlånt til personmarkedet mener vi dette er realistisk. Når det gjelder hvilke kriterier som er lagt til grunn for beregning av forventet tapsnivå, henvises til det som ovenfor er angitt i relasjon til risikoklassifiseringssystemet. De forskjellige elementer som der er nevnt vil alle være relevante. I tillegg kan

nevnes eventuelle lokale forhold, det være seg utvikling innen bestemte bransjer, deler av næringslivet etc. Lokale rammebetingelser kan ha direkte innflytelse på utviklingen av en lokalbanks portefølje. Bankens prognostiserte tapsanslag for neste år er primært basert på nasjonale makrotall kombinert med erfaringstall fra banken.

Tabellen nedenfor viser kredittkvaliteten for utlansrelaterte eiendeler.

RISIKOKLASSIFISERING**Personmarkedet
2016**

	Brutto utlån	Ubenyttede kreditter	Garantier	Ind. nedskriv.
Lav risiko, klasse 1-3	1.930.962	82.317	300	
Middels risiko, klasse 4-7	262.052	4.060	75	
Høy risiko, klasse 8-10	103.627	1.084	95	
Misligholdt eller tapsutsatt, klasse 11-12	2.424			140
Ikke klassifisert*	3.262		38.206	
Totalt	2.302.327	87.461	38.676	140

2015

	Brutto utlån	Ubenyttede kreditter	Garantier	Ind. nedskriv.
Lav risiko, klasse 1-3	1.828.204	67.872	470	
Middels risiko, klasse 4-7	256.066	6.376	75	
Høy risiko, klasse 8-10	43.951	92		
Misligholdt eller tapsutsatt, klasse 11-12	363			200
Ikke klassifisert*	5.392		21.351	
Totalt	2.133.976	74.340	21.896	200

* Garantier i EBK er utenfor bankens risikoklassifiseringssystem, garantiene er godt sikrede boliglån innenfor 60 % belåningsgrad.

**Bedriftsmarkedet
2016**

	Brutto utlån	Ubenyttede kreditter	Garantier	Ind. nedskriv.
Lav risiko, klasse 1-3	600 250	85 437	1 981	
Middels risiko, klasse 4-7	267 738	24 006	6 781	
Høy risiko, klasse 8-10	101 275	7 950	4 450	
Misligholdt eller tapsutsatt, klasse 11-12	9 187	528	479	1 410
Ikke klassifisert	193	173		
Totalt	978 643	118 094	13 691	1 410

2015

	Brutto utlån	Ubenyttede kreditter	Garantier	Ind. nedskriv.
Lav risiko, klasse 1-3	614 790	77 546	4 557	-
Middels risiko, klasse 4-7	263 059	46 054	6 121	-
Høy risiko, klasse 8-10	58 967	8 021	4 567	-
Misligholdt eller tapsutsatt, klasse 11-12	13 554	677	660	925
Ikke klassifisert	3	162	-	-
Totalt	950 373	132 460	15 905	925

Alle lån i EBK ligger innenfor 60 % av forsvarlig verdigrunnlag, altså i godt sikrede boliglån. Restrisiko knyttet til lån formidlet til EBK er etter bankens vurdering begrenset. Bankens utlån gjennom EBK gjelder i all vesentlighet nye lån eller refinansiering, og disse har i all vesentlighet ikke vært bokført på bankens balanse.

Siden lån formidlet til EBK utelukkende er godt sikrede lån, forventer banken lav misligholdssannsynlighet samt at volumet på lån som tas tilbake til egen balanse ikke vil være vesentlig for bankens likviditet. Forutsatt 1 % mislighold i porteføljen, vil dette utgjøre 7,8 mill. kroner.

Likviditetsrisikoen knyttet til lån formidlet til EBK er etter bankens vurdering begrenset.

Spesifikasjon av utlånsporteføljen, mislighold og tap på utlån

	2016		2015	
	Beløp	%	Beløp	%
Jordbruk, skogbruk, fiske	540 983	16,6 %	510 407	16,6 %
Industriproduksjon	21 292	0,7 %	50 107	1,6 %
Bygg og anlegg	52 532	1,6 %	60 776	2,0 %
Varehandel, hotell/restaurant	72 332	2,2 %	68 939	2,2 %
Transport, lagring	40 210	1,2 %	35 820	1,2 %
Finans, eiendom, tjenester	200 448	6,1 %	179 002	5,8 %
Sosial og privat tjenesteyting	49 679	1,5 %	43 293	1,4 %
Offentlig forvaltning	1 166	0,0 %	2 029	0,1 %
Sum næring	978 643	30,0 %	950 373	31,0 %
Personkunder	2 302 327	70,5 %	2 133 976	69,6 %
Brutto utlån	3 280 970		3 084 349	
Individuelle nedskrivninger	-1 550	0,0 %	-1 125	0,0 %
Gruppenedskrivninger	-15 762	-0,5 %	-15 326	-0,5 %
Netto utlån til kunder	3 263 658	100,0 %	3 067 898	100,0 %
Utlån formidlet via Eika Boligkreditt (EBK)	776 359		709 482	
Totale utlån inkl. porteføljen i EBK	4 040 017		3 777 380	

Se note 20 vedrørende utlån hos Eika Boligkreditt.

Mislighold

Misligholdte lån	2016	2015	2014	2013	2012
Misligholdte lån i alt	5 518	18 100	23 137	26 086	9 799
Individuelle nedskrivninger	-140	-200	-603	-563	-532
Netto misligholdte lån i alt	5 378	17 900	22 534	25 523	9 267

Mislighold refererer seg til kunder som ikke har betalt termin på utlån innen 90 dager etter forfall, eller når overtrekk på rammekreditt ikke er inndekket som avtalt etter 90 dager etter at overtrekket fant sted.

Fordeling av misligholdte lån	2016	2015	2014
Personmarked	5 518	3 818	11 378
Næringssektor fordelt:			
Jordbruk, skogbruk, fiske		10 129	-
Bygg og anlegg		873	1 292
Varehandel, hotell/restaurant			36
Transport, lagring		2 568	2 684
Finans, eiendom, tjenester		712	7 444
Sosial og privat tjenesteyting			303
Misligholdte lån i alt	5 518	18 100	23 137

Tapsutsatte lån	2016	2015	2014	2013	2012
Øvrige tapsutsatte lån i alt	5 354	5 199	2 373		
Individuelle nedskrivninger	-1 406	-925	-300		
Netto øvrige tapsutsatte lån i alt	3 948	4 274	2 073	-	-

Fordeling av øvrige tapsutsatte lån	2016	2015	2014
Næringssektor fordelt:			
Varehandel, hotell/restaurant	2 634	2 367	2 373
Transport, lagring	1 466	1 397	
Sosial og privat tjenesteyting	1 254	1 435	
Tapsutsatte lån i alt	5 354	5 199	2 373

Individuelle nedskrivninger på utlån	2016	2015
Individuelle nedskrivninger 01.01.	1 125	903
Periodens konstaterte tap, hvor det tidligere er foretatt individuell nedskrivning	-243	-141
Økte individuelle nedskrivninger i perioden	175	
Nye individuelle nedskrivninger i perioden	658	625
Tilbakeføring av individuelle nedskrivninger i perioden	-165	-262
Individuelle nedskrivninger 31.12.	1 550	1 125

Individuelle nedskrivninger på utlån – fordelt på person/næring	2016	2015
Personmarked	140	200
Næringssektor fordelt:		
Varehandel, hotell/restaurant	720	400
Transport, lagring	315	315
Sosial og privat tjenesteyting	375	210
Individuelle nedskrivninger på utlån i alt	1 550	1 125

Nedskrivninger på grupper av utlån	2016	2015
Nedskrivninger på grupper av utlån 01.01.	15 326	16 580
Periodens nedskrivninger på grupper av utlån	436	-1 254
Nedskrivninger på grupper av utlån 31.12.	15 762	15 326

Aldersfordeling på forfalte, men ikke nedskrevne utlån 31.12.

2016	0 – 30 dg	31 – 90 dg	91 – 180 dg	180 - 360 dg	Over 360 dg	Sum forfalte utlån
Personmarked	37 472	5 383	1 646	11	312	44 824
Bedriftsmarked	205	1 136				1 341
Sum	37 677	6 519	1 646	11	312	46 165

2015	0 – 30 dg	31 – 90 dg	91 – 180 dg	180 - 360 dg	Over 360 dg	Sum forfalte utlån
Personmarked	64.469	10.586	2.152	10.769	2.890	90.866
Bedriftsmarked	7.388			294	1.292	8.974
Sum	71.857	10.586	2.152	11.063	4.182	99.840

Resultatførte renter på lån som er nedskrevet.

Renter på lån som er nedskrevet er for 2016 resultatført med kr 297 tusen.

Tapskostnader utlån/garantier	2016	2015
Periodens endring i individuelle nedskrivninger på utlån	426	222
Periodens endring i gruppeavsetninger	435	-1 253
Periodens konstaterte tap, hvor det tidligere er foretatt individuelle nedskrivninger	243	141
Periodens konstaterte tap, hvor det tidligere ikke er foretatt individuelle nedskrivninger	86	1 017
Periodens inngang på tidligere perioders konstaterte tap	-290	-717
Periodens tapskostnader	900	-590

Nedskrivning for tap på utlån og fordringer på kredittinstitusjoner

Banken har ingen nedskrivninger for tap på utlån og fordringer på kredittinstitusjoner verken i 2016 eller i 2015.

Konsentrasjonsrisiko

Banken er i liten grad eksponert mot store næringskunder.

Banken har per 31.12.2016 ingen store næringskunder, dvs. der kundens samlede grupperte engasjement er større enn 10 % av bankens ansvarlige kapital. Eksponeringen mot bankens kunder er ellers godt spredt geografisk, hensyn tatt til bankens markedsandel. For å sikre diversifisering er det gitt rammer for eksponering i bransjer og per kunde.

Utlån fordelt geografisk	2016		2015	
	Beløp	%	Beløp	%
Primærdistrikt	2 306 261	70,3 %	2 223 776	72,1 %
Sekundærdistrikt	224 490	6,8 %	222 365	7,2 %
Tertiærdistrikt	750 218	22,9 %	638 208	20,7 %
Brutto utlån	3 280 970	100,0 %	3 084 349	100,0 %

Utlån til virkelig verdi

Bankens utlån kan hovedsakelig ikke omsettes i et aktivt marked. Bankens risikopåslag på utlånene endres kun ved større endringer i markedsforholdene. Slike utlån anses i hovedsak å ha flytende rentebetingelser. Bankens kredittpåslag for disse utlån er ikke endret ved årets slutt. Samme margin ville bli lagt til grunn for nye utlån på balansedagen. Balanseført verdi av lån med flytende rentebetingelser ansees derfor som beste estimat på virkelig verdi.

Banken har ingen utestående utlån med fast rente.

NOTE 3 – Ansvarlig kapital og Kapitaldekning

Den ansvarlige kapitalen består av ren kjernekapital, annen kjernekapital (hybridkapital/fondsobligasjoner) og tilleggskapital (ansvarlig lånekapital). Kravet til ren kjernekapitaldekning er at den ansvarlige kapital skal minst utgjøre 11,5 % av et nærmere definert beregningsgrunnlag, inklusiv bufferkrav. I tillegg til dette må pilar-2 tillegget dekkes med ren kjernekapital. Tilsvarende er minstekravene til kjernekapitaldekning 13 % og kapitaldekning 15 %. Da banken kun er kapitalisert med ren kjernekapital vil det være kravet til ansvarlig kapital på 15 % med tillegg av pilar-2 kravet som er gjeldende minimumsnivå. Banken har pr d.d. ikke mottatt Finanstilsynets vurdering av pilar-2 tillegget (SREP)

Bokført verdi av eiendelspostene og omregnet verdi av poster utenom balansen tilordnes en eksponeringskategori og gis en risikovekt etter den antatte kredittrisiko de representerer.

Kapitaldekningen ble rapportert iht. Basel III/CRD IV.

Kapitaldekning

	2016	2015
Sparebankens fond	506 197	463 590
Gavefond	3 400	3 400
Sum egenkapital	509 597	466 990
Fradrag for ansvarlig kapital i finansiell sektor	-12 277	-22 228
Sum ren kjernekapital	497 320	444 762
Sum kjernekapital	497 320	444 762
Netto ansvarlig kapital	497 320	444 762
	2016	2015
Eksponeringskategori (beregningsgrunnlag etter risikovekt)		
Lokal regional myndighet	14 179	6 766
Institusjoner	33 834	40 863
Foretak	446 460	330 621
Pantsikkerhet eiendom	1 171 877	1 077 283
Forfalte engasjementer	5 417	18 488
Obligasjoner med fortrinnsrett	18 653	19 573
Fordring på institusjoner og foretak med kortsiktig rating	23 511	25 984
Andeler i verdipapirfond	14 907	18 180
Egenkapitalposisjoner	55 534	47 669
Øvrige engasjementer	179 383	194 910
Sum beregningsgrunnlag for kredittrisiko	1 963 754	1 780 337
Beregningsgrunnlag for operasjonell risiko	196 041	186 063
Sum beregningsgrunnlag	2 159 795	1 966 400
Kapitaldekning i %	23,03 %	22,62 %
Kjernekapitaldekning	23,03 %	22,62 %
Ren kjernekapitaldekning i %	23,03 %	22,62 %

NOTE 4 – Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko er risikoen for at selskapet ikke klarer å innfri sine forpliktelser ved forfall uten at det oppstår store kostnader i form av dyr refinansiering eller behov for realisering av eiendeler. Bankens eksponering for likviditetsrisiko er hovedsakelig knyttet til finansiering i kapitalmarkedet og tap av innskudd.

Styring av likviditetsrisiko skjer gjennom fastsettelse av rammer for finansieringsstruktur, krav til spredning på instrumenter, markeder og løpetider, samt etablering av beredskapsfasiliteter.

Restløpetid for hovedpostene i balansen

Bankens innskuddskunder kan i praksis på kort varsel disponere sin innskuddskapital. Derimot vil bankens lånekunder ønske langsiktig finansiering og kredittrammer. I tabellen under er trukkede kasse-/driftskreditter tatt med under kolonne 0-1 mnd. på linjen for utlån til kunder.

Banken har i praksis ansvaret for en betydelig likviditetsrisiko og forsøker bevisst å redusere likviditetsrisikoen på kort og lang sikt. Banken har deponert likvide verdipapirer for 138 millioner kroner i Norges Bank. Låneverdi for bankens deponerte verdipapirer i Norges Bank er 133 millioner kroner.

Trekkrettigheter, obligasjons- og sertifikatlån i finansmarkedet er nødvendige kapitalkilder for å fylle likviditetsgapet mellom utlån og normale kundeinnskudd. Det er også avtalt lån via store norske kredittinstitusjoner.

Banken har 186 millioner i innskudd som har løpende bindingstid på 32 dager.

Banken tilstreber en innskuddsdekning på minimum 78 %. Innskuddsdekningen utgjør ved årets utgang 93,1 % mot 97,4 % året før. Innskuddsdekningen er noe redusert i løpet av 2016, men likviditetssituasjonen vurderes som god.

Restnedbetalingstid på eiendels- og gjeldsposter**EIENDELER**

	< 1 mnd.	1–3 mnd.	3–12 mnd.	1–5 år	Over 5 år	U.løpetid	Sum
Kont./forldr.sentralbanker						65.612	65.612
Utl./forldr. til kredittinst.				4.500		117.968	122.468
Utlån til kunder	243.330	26.495	136.190	625.940	2.231.702		3.263.657
Obligasjoner/sertifik.		53.998	45.531	243.298			342.827
Aksjer						105.311	105.311
Øvrige eiendeler						39.234	39.234
Sum eiendeler	243.330	80.493	181.721	873.738	2.231.702	328.124	3.939.109

GJELD OG EGENKAPITAL

	< 1 mnd.	1–3 mnd.	3–12 mnd.	1–5 år	Over 5 år	U.løpetid	Sum
Gjeld til kredittinst.		50.000		50.000		5.342	105.342
Innskudd fra kunder		185.633				2.867.661	3.053.294
Obligasjongjeld		19.998		199.899		-	219.897
Øvrig gjeld						50.979	50.979
Egenkapital						509.597	509.597
Sum gjeld og egenkapital	-	255.631	-	249.899	-	3.433.579	3.939.109

Banken har utarbeidet et eget dokument for likviditetspolicy. I dette dokumentet er det satt opp rammer for bl.a. LCR, likviditetsindikator 1 og 2 og innskuddsdekning m.m. Enkelte rammer som for eksempel likviditetsindikator 1 og innskuddsdekning, blir rapportert til styret hver måned, mens andre rammer blir rapportert til styret hvert kvartal.

Banken har også en egen modell for stresstesting av likviditet. Denne modellen tar for seg tre scenarier hvor banken ut fra visse forutsetninger kan beregne hvordan likviditetsbehovet blir frem i tid.

Likviditetsindikator 1 (over 1 år) var 112,6 % pr. 31.12.2016, mens likviditetsindikator 2 (over 1 måned) var 114,8 %.

Banken hadde LCR på 183 og NSFR på 138 pr. 31.12.2016.

NOTE 5 – RENTERISIKO

Banken er eksponert for renterisiko knyttet til tap av rentenetto. Ulik rentebinding og referanserenter på utlån og innlån gir utslag på rentenetto i banken. Renterisiko reduseres ved at innlån og utlån i høy grad tilpasses samme rentebetingelser. Bankens styre har fastsatt maksimumsrammer for bankens renterisiko. Ettersom bankens innlån fra kunder og utlån til kunder løper til flytende rente, er det ingen reell risiko på denne aktiviteten. Det er ingen utlån til fast rente eller fastrenteinnskudd pr 31.12.2016. Alle rentepapirer har

flytende rente, og bankens renterisiko knyttet til rentepapirer er derfor begrenset. Styret har utarbeidet rammer for renterisiko på rentebærende papirer. Det foretas en løpende kontroll av at virksomheten holdes innenfor disse rammer.

Renterisiko oppstår som følge av at bankens utlåns- og innlånsvirksomhet ikke har sammenfallende rentebinding. Dette betyr at når markedsrenten endrer seg, kan banken først forta renteendringer på sine balanseposter med utgangspunkt i regelverk og avtaler. En endring i markedsrenten vil derfor bety økning eller reduksjon av netto renteinntekter i resultatregnskapet.

Avtalt/sannsynlig tidspunkt for endring av rentebetingelser for hovedposter i balansen

Ingen beholdning er bundet over 3 måneder og renteforfallene fordeler seg i den 3 måneders perioden.

Netto renterisiko knyttet til utlånsvirksomheten er lav. En renteendring på 1 % vil gi en årlig effekt på resultatregnskapet på 0,7 millioner kroner.

Bankens renterisiko vurderes samlet som lav, og er godt innenfor fastsatte rammer.

Tid fram til renteregulering for bankens eiendeler og forpliktelser fremgår av tabellen.

Renteendringstidspunkt for eiendels- og gjeldsposter

EIENDELER

	< 1 mnd.	1–3 mnd.	3–12 mnd.	1–5 år	Over 5 år	U.binding	Sum
Kont./fordr.sentralbanker						65.612	65.612
Utl./fordr. til kredittinst.						122.468	122.468
Utlån til kunder		3.263.657				-	3.263.657
Obligasjoner/sertifik.	49.162	290.668	2.997			-	342.827
Aksjer						105.311	105.311
Øvrige eiendeler						39.234	39.234
Sum eiendeler	49.162	3.554.325	2.997	-	-	332.624	3.939.109

GJELD OG EGENKAPITAL

	< 1 mnd.	1–3 mnd.	3–12 mnd.	1–5 år	Over 5 år	U.binding	Sum
Gjeld til kredittinst.		100.000				5.342	105.342
Innskudd fra kunder		3.053.294				-	3.053.294
Obligasjonsgjeld	49.982	169.915				-	219.897
Øvrig gjeld						50.979	50.979
Egenkapital						509.597	509.597
Sum gjeld og egenkapital	49.982	3.323.209	-	-	-	565.918	3.939.109

NOTE 6 – MARKEDSRISIKO

Markedsrisiko er risikoen for tap og gevinst forårsaket av endringer i markedsparametere som rente, valutakurser, aksje- eller råvarepriser. Markedsrisiko som banken står overfor er hovedsakelig renterisiko og inkluderer potensielle svingninger i verdien av fastrenteinstrumenter eller finansielle instrumenter knyttet til en markedsbenchmark (NIBOR flytende pengemarkedsrente) som følge av endringer i markedsrenter, og i fremtidige kontantstrømmer for finansielle instrumenter til flytende rente. Priserisiko kommer av endringer i markedspriser, enten forårsaket spesifikke faktorer knyttet til et individuelt finansielt instrument eller utsteder, eller faktorer som påvirker alle instrumenter handlet i et marked. Dette kan for eksempel omhandle endringer i priser eller volatilitet på aksjer, aksjeindekser eller råvarer. Rentepapirer, aksjederivater og råvaderivater er eksponert for denne risikoen.

Det vesentligste av markedsrisiko relaterer seg til verdipapirmarkedet representert ved egne verdipapirbeholdninger. Hovedtyngden av bankens portefølje er plassert i likvide obligasjoner med begrenset risiko for

store fall i markedsverdi. Obligasjonsporteføljen er forvaltet av Eika Kapitalforvaltning AS som har spesialkompetanse innen området. Forvaltningen er underlagt rapporterings- og posisjonsrammer fastlagt av styrene i selskapene. Rammene skal begrense risikoen, og disse rammene gjennomgås minst én gang i året.

Bankens samlede markedsrisiko vurderes basert på stressscenarier utarbeidet i tråd med anbefalinger fra Finanstilsynet og Baselkomiteen.

Banken har ingen inngåtte derivatavtaler pr 31.12.2016.

Aksjer i tilknyttede selskaper, konsernselskaper og strategiske plasseringer er ikke en del av prisrisikoen på aksjer, men inngår i strategisk risiko og eierrisiko.

Banken har ingen vesentlig valutaeksponering per 31. desember 2016.

Sertifikater, obligasjoner og andre rentebærende verdipapirer

Det er etablert interne retningslinjer for obligasjoner, og i forhold til disse skal det vektlegges god spredning på utstedere, det er bestemt en maksimum eksponering pr. utsteder og det skal investeres i likvide obligasjoner. De fleste obligasjoner er regulert i forhold til 3 mnd. NIBOR, og følgelig blir renterisikoen lav. Det skal videre kun investeres i obligasjoner med lav til middels kredittrisiko, med hovedvekt på de med lav risiko. Følgelig er mesteparten av bankens obligasjoner obligasjoner med fortrinnsrett og obligasjoner i finansinstitusjoner.

SERTIFIKATER OG OBLIGASJONER	Nominell verdi	Anskaffelses kost	Bokført verdi	Markedsverdi
Utstedt av det offentlige				
Lokale og regionale myndigheter				
Børsnoterte	20.000	20.008	20.008	20.023
Ikke børsnoterte	45.000	45.163	45.083	45.083
Sum utstedt av det offentlige	65.000	65.171	65.091	65.106
Utstedt av andre				
Institusjoner				
Ikke børsnoterte	81.500	81.594	81.464	81.673
Offentlig eide foretak				
Ikke børsnoterte	20.000	10.000	9.999	9.999
Obligasjoner med fortrinnsrett				
Børsnoterte	155.000	155.900	155.232	155.386
Ikke børsnoterte	31.000	31.132	31.041	31.106
Sum utstedt av andre	287.500	278.626	277.736	278.164
Sum sertifikater og obligasjoner	352.500	343.797	342.827	343.270

Børsnoterte obligasjoner og sertifikater inkluderer ikke verdipapirer notert på ABM.

Beregningen av virkelig verdi bygger på børskurs og/eller forvalters observerte markedsverdier, og alle papirer er i NOK.

Den gjennomsnittlige effektive renten på obligasjonsbeholdningen på rapporteringstidspunktet er 1,68 % og fremkommer som avkastning gjennom året fordelt på gjennomsnittlig beholdning.

Aksjer, andeler og andre verdipapirer med variabel avkastning

Omløp	Org.nr	Navn	Antall aksjer	Anskaffelses- kost	Bokført verdi	Markeds- verdi
Børsnotert						
	920.237.126	Atea ASA	610	479	48	48
Sum børsnotert				479	48	48
Ikke børsnotert						
	998.845.467	NBNP2 AS	6.787	173	34	34
Sum ikke børsnotert				173	34	34
Sum omløpsaksjer				652	82	82
Anlegg						
			Antall aksjer	Anskaffelses- kost	Bokført verdi	Markeds- verdi
Børsnotert						
	937.885.822	Høland og Setskog Sparebank	4.600	506	364	364
Sum børsnoterte				506	364	364
Ikke børsnotert						
	979.319.568	Eika Gruppen AS	329.826	13.359	13.359	44.527
	990.029.032	North Bridge Nordic Property	6.787	213	111	111
	937.896.581	Hjelmeland Sparebank	16.800	1.848	1.668	1.668
	916.148.690	Spama AS	200	20	20	20
	979.391.285	Eiendomskreditt AS	7.764	794	794	1.015
	932.672.065	Sparebankenes Eiendomsmegler AS	600	197	197	197
	950.819.510	Normeka AS	1.200	320	320	320
	977.223.415	Rakkestad Flyplass AS	10	100	50	50
	979.932.790	Opplevelsessenteret Østfoldbadet AS	40	10	1	1
	984.753.551	Navet Næringshage AS	63	63	63	63
	937.894.805	Kvinesdal Sparebank	14.973	1.497	1.363	1.363
	885.621.252	Eika Boligkreditt	10.185.851	42.456	42.456	44.472
	913.851.080	BANKID Norge AS	95	150	150	150
		SDC A/S	4.526	2.019	2.019	2.053
Sum ikke børsnoterte				63.046	62.569	96.008
Sum anleggsaksjer				63.552	62.933	96.372
Rente og aksjefond						
			Antall aksjer	Anskaffelses- kost	Bokført verdi	Markeds- verdi
Ikke børsnotert						
	983.783.880	Eika Egenkapitalbevis	6.592	995	900	900
	983.231.411	Eika Sparebank	17.709	18.202	18.070	18.070
	985.187.649	Eika Pengemarked	17.443	18.101	18.014	18.014
	912.370.275	Eika Kreditt	5.010	5.170	5.312	5.312
Sum rente og aksjefond				42.467	42.295	42.295
Sum verdipapirer med variabel avkastning				106.671	105.310	138.749

Beregningen av virkelig verdi bygger på børskurs og/eller forvalters observerte markedsverdier, og alle papirer er i NOK.

Banken har andeler i pengemarkedsfondet Eika Sparebank og Eika Pengemarked og i Obligasjonsfondet Eika Kreditt. Finanstilsynet har presisert at andeler i verdipapirfond skal klassifiseres som aksjer og andeler og at avkastningen skal klassifiseres som inntekter fra aksjer og andeler og ikke renteinntekter.

Endringer i 2016	Anleggsaksjer
Inngående balanse	64.956
Tilgang 2016	4.672
Avgang 2016	-6.834
Reklassifisering	111
Reversering nedskrivning	28
Utgående balanse	62.933

Netto verdiendring og gevinst/-tap på verdipapirer som er omløpsmidler og valuta

Netto gevinst/-tap på valuta og verdipapirer	2016	2015
Kursgevinst ved omsetning av obligasjoner	50	111
Kurstap ved omsetning av obligasjoner	-1 480	-290
Kursregulering obligasjoner	2 347	-2 862
Netto gevinst/-tap obligasjoner	917	-3 041
Kursregulering aksjer og andeler	523	-811
Netto gevinst/-tap aksjer og andeler	523	-811
Kurstap-/gevinst+ fra finansielle derivater og valuta	757	982
Sum netto gevinst/-tap på valuta og verdipapirer	2 197	-2 870

NOTE 7 – ANDRE RENTEKOSTNADER

	2016	2015
Andre rentekostnader	-	4
Avgift til Sikringsfondet	2 110	1 973
Sum andre rentekostnader	2 110	1 977

Lov om sikringsordninger for banker og offentlig administrasjon mv. av finansinstitusjoner pålegger alle banker å være medlem av Bankenes Sikringsfond.

Fondet plikter å dekke tap inntil kr 2 millioner som en innskyter har i en bank som er medlem av Bankenes Sikringsfond. Med innskudd menes enhver kredittsaldo i banken i henhold til konto som lyder på navn, samt forpliktelser etter innskuddsbevis til navngitt person.

Innbetaling til Bankenes Sikringsfond er beregnet på bakgrunn av et gjennomsnitt av innskudd og beregningsgrunnlaget for kapitaldekning ved utløpet av tredje og fjerde kvartal i kalenderåret før innbetalingsåret samt første og andre kvartal i innbetalingsåret. I tillegg benyttes kjernekapitaldekning ved foregående årsskifte.

I henhold til regelverket med virkning fra 1 januar 2013 skal det kreves inn sikringsfondsavgift årlig uavhengig av sikringsfondets størrelse.

Avgift for 2017 er beregnet til 2,2 millioner kroner.

NOTE 8 – PROVISJONSINTEKTER OG PROVISJONSKOSTNADER

Provisjonsinntekter	2016	2015
Garantiprovisjon	284	409
Betalingsformidling	10 624	10 093
Verdipapirforvaltning og -omsetning	1 431	1 244
Provisjon Eika Boligkreditt	4 151	7 025
Provisjon ved salg av forsikringstjenester	4 288	3 435
Andre provisjons- og gebyrinntekter	2 403	2 024
Sum provisjonsinntekter og inntekter fra banktjenester	23 181	24 230

Provisjonskostnader	2016	2015
Transaksjonsavgifter og lignende	3 514	3 879
Betalingsformidling, interbankgebyrer	214	243
Andre provisjonskostnader	116	108
Sum provisjonskostnader og kostnader fra banktjenester	3 844	4 230

NOTE 9 – PENSJON**Tjenestepensjonsordning (OTP)**

Banken har en innskuddsbasert pensjonsavtale for alle ansatte som dekker kravene til obligatorisk tjenestepensjon (OTP). Ordningen innebærer ingen forpliktelse for banken utover en andel av lønn som hvert år må innbetales. Årets premie kostnadsføres løpende over driften. I 2016 er den kollektive ytelsespensjonsordningen avviklet.

Avtalefestet pensjon (AFP)

Banken har pr. 31.12.2016 ingen pensjonsforpliktelse knyttet til pensjonister som har gått av etter gammel ordning. AFP-premie til ny ordning kostnadsføres løpende over driften.

Driftspensjon

Banken har inngått førtidspensjonsavtale for banksjef, med fratredelse ved fylte 62 år. Avtalen sikrer banksjef en pensjon på 70% av lønn fra fylte 62 år og livsvarig. Banken har også en løpende pensjonsforpliktelse vedr. tidligere banksjef.

Banken har benyttet IAS 19 fra 01.01.2015. Det innebærer at pensjonsforpliktelsen reguleres for endringer i estimatavvik direkte mot egenkapitalen, og ikke mot pensjonskostnader i bankens resultat.

Økonomiske forutsetninger	2016	2015
Diskonteringsrente	2,10 %	2,50 %
Forventet årlig avkastning på pensjonsmidlene	0,00 %	3,30 %
Forventet årlig lønnsregulering	2,25 %	2,50 %
Inflasjon	1,50 %	1,50 %
Forventet årlig regulering av grunnbeløpet	2,00 %	2,25 %
Forventet årlig pensjonsregulering	1,50 %	1,50 %
Arbeidsgiveravgift og finansskatt	19,10 %	14,10 %

	2016	2015
Kollektiv pensjonsforsikring		
Nåverdien av påløpte pensjonsforpliktelse		-34.217
Virkelig verdi av pensjonsmidler		31.141
Netto pensjonsforpliktelse før arb.giveravgift og estimatavvik		-3.076
Arbeidsgiveravgift		-434
Påløpte pensjonsforpliktelse		-3.510
Pensjonsavtale banksjef		
Nåverdien av påløpte pensjonsforpliktelse	-1.116	-545
Arbeidsgiveravgift og finansskatt	-213	-77
Påløpte pensjonsforpliktelse	-1.329	-622
Pensjonsavtale tidligere banksjef		
Nåverdien av påløpte pensjonsforpliktelse	-5.864	-4.595
Arbeidsgiveravgift og finansskatt	-1.120	-648
Påløpte pensjonsforpliktelse	-6.984	-5.243
Netto underfinansierte avtaler	-8.313	-9.375
Årets pensjonskostnad		
Kostnadsført kollektiv pensjonsordning	-2.888	1.975
Kostnadsført innskuddsbasert ordning (OTP)	650	440
Kostnadsført AFP	310	300
Kostnadsført individuelle pensjonsavtaler	2.415	776
Sum pensjonskostnad	487	3.491

Pensjonsmidler

Ved verdsettelse av pensjonsmidlene, som inkluderer ordinært pensjonspremiefond, premiereserve, andel av tilleggsavsetninger og kursreserve, benyttes estimert verdi ved regnskapsavslutningen. Denne estimerte verdi korrigeres hvert år i samsvar med oppgave fra livsforsikringsselskapet over pensjonsmidlenes flytteverdi.

Pensjonsforpliktelse

Ved måling av nåverdien av påløpte pensjonsforpliktelse benyttes estimert forpliktelse ved regnskapsavslutningen. Estimert påløpt pensjonsforpliktelse korrigeres hvert år i samsvar med aktuarberegnet oppgave fra livsforsikringsselskapet. Forutsetningene er endret fra foregående år når det gjelder avkastning, diskonteringsrente, årlig lønnsvekst, regulering av pensjoner under utbetaling og forventet G-regulering. Endringene er i samsvar med IAS 19.

NOTE 10 – LØNNS- OG ADMINISTRASJONSKOSTNADER

	2016	2015
Lønn til ansatte	17.432	17.702
Honorar til styre og tillitsmenn	329	598
Pensjoner	487	3.491
Arbeidsgiveravgift	2.865	2.796
Øvrige personalkostnader	1.101	1.248
Eksterne tjenester	2.889	646
Kurs, velferd, utdanning	297	184
Kontorrekvisita, blanketter, trykksaker	619	559
Telefon, porto og frakt	881	975
Reklame, annonser, markedsføring	2.158	2.368
Diett, reiseutgifter, godtgjørelser	365	376
EDB-kostnader	12.516	11.473
Sum Lønn og generelle administrasjonskostnader	41.936	42.416
Antall ansatte pr 31.12.	33,0	34,0
Antall årsverk pr 31.12.	32,0	33,0
Gjennomsnittlig antall årsverk i året	31,8	34,4

NOTE 11 – LÅN OG YTELSE

	Lønn og honorarer	Pensjonsordning	Annen godtgjørelse	Sum	Lån	EBK
Ledende ansatte						
Adm.banksjef	1.153	714	192	2.059	1.961	
Sum ledende ansatte	1.153	714	192	2.059	1.961	-
Styre						
Styrets leder	94			94	1.308	2.820
Styrets nestleder	74			74	2.040	
Styremedlem	60			60	5.051	
Styremedlem	61			61	1.051	
Styremedlem	59			59	2.480	
Styremedlem, vara	4			4		
Styremedlem, vara	2			2		
Samlede ytelser og lån til styret	354	-	-	354	11.930	2.820
Kontrollkomite						
Kontrollkomiteéns leder (fratrådt)	16			16		
Kontrollkomite medlem (fratrådt)	7			7		
Kontrollkomite medlem (fratrådt)	8			8		
Samlede ytelser og lån til kontrollkomiteen	31	-	-	31	-	-
Generalforsamling						
Generalforsamlingens leder	11			11		
Øvrige medlemmer av generalforsamlingen	28			28	25.540	2.292
Samlede ytelser og lån til generalforsamling	39	-	-	39	25.540	2.292

Lån til ansatte er gitt etter særskilte regler vedtatt av styret, og ytes til subsidiert rente. Beregnet rentesubsidiering, er differansen mellom lånerenten og myndighetenes normrente. Differansen, kr. 515.886 for 2016, er grunnlag for fordelsbeskatning av ansatte. Beløpet er ikke ført som kostnad, men reduserer bankens renteinntekter tilsvarende. Lån til adm. banksjef følger generelle vilkår for øvrige ansatte.

Lånene er gitt til en rente som settes til 60 % av laveste utlånsrente ihht. bankens gjeldende prislister. Lånene er sikret med pant innenfor 80 % av verdi. Gjennomsnittlig løpetid er ca. 17 år.

Lån, garantier og sikkerhetsstillelser til tillitsvalgte er gitt etter samme vilkår som for bankens øvrige kunder, og er sikret i henhold til bestemmelsene for slike lån og garantier. Banken hadde i 2016 ingen transaksjoner med nærstående parter utover overnevnte transaksjoner. Banken benytter ikke aksjeverdbaserte godtgjørelser til ansatte eller tillitsvalgte.

OTP – Obligatorisk tjenstepensjon er pliktig. Banken har pensjonsordning som tilfredsstillende kravene. Det er gjort avtale med adm. banksjef om gjensidig oppsigelsesfrist på 6 måneder. Utover dette er det ikke avtalt noen form for opphørsvederlag eller lignende, verken til adm. banksjef eller til styrets leder. Adm. banksjef er ikke med i bankens bonusordning.

Adm. banksjef har avtale om fratredelse ved fylte 62 år. Se også note 9.

NOTE 12 – VARIGE DRIFTSMIDLER

	Immater. Eiendeler	Fast eiendom	Inventar/ maskiner	Sum
Kostpris 01.01.2016	6 316	42 614	16 442	65 372
Tilgang		472	1 210	1 682
Kostpris 31.12.2016	6 316	43 086	17 652	67 054
Akkumulerte avskrivninger 01.01.2016	6 316	20 369	14 241	40 926
Ordinære avskrivninger		838	953	1 791
Akkumulerte avskrivninger 31.12.2016	6 316	21 207	15 194	42 717
Bokført verdi 31.12.2016	-	21 879	2 458	24 338

		Herav utleid		Balanseført
Fast eiendom	Eiendomstype	Areal m²	areale m²	verdi 31.12
Bankgården, Ørje	Bankbygg	900	-	5.207
Seksjoner i Skaun borettslag, Rakkestad	Kontorseksjoner/boliger	800	357	8.699
Bankgården, Aremark	Kontorbygg	900	443	3.168
Andel Sentrumsgården, Ørje	Kontor/forretning	620	620	3.162
Hytte	Fritidsbolig			37
Tomter	Tomt			1.606
Sum				21.879

Samlet utgjorde husleieinntekter for 2016 kr 1.031.532

Leieavtaler

Marker Sparebank leier følgende lokaler til sin bankdrift:

Kommune	Leieavtalens utløp	Årlig leie (hele kroner)
Rømskog	Løpende, 12 mnd oppsigelse	62 176
Moss	01.09.2019, med mulighet for forlengelse	468 054

NOTE 13 – ANDRE DRIFTSKOSTNADER

	2016	2015
Andre driftskostnader		
Driftskostnader faste eiendommer	2.574	2.452
Leie av lokaler	1.011	1.349
Maskiner, inventar og transportmidler	862	479
Revisjonshonorar	414	408
Forsikringer	288	343
Eksterne tjenester utenom ordinær forretningsdrift	270	311
Andre ordinære tap	53	65
Andre driftskostnader	4.843	4.072
Sum andre driftskostnader	10.315	9.479
Spesifikasjon av revisjonshonorar:		
Lovpålagt revisjon	331	325
Attestasjon	52	52
Skatterådgivning	31	31
Sum revisjonshonorar inkl. mva	414	408

NOTE 14 – SKATT**Skattekostnaden består av:**

Betalbar skatt: 25 % av skattemessig resultat.
For mye eller for lite avsatt betalbar skatt ved fjorårets ligning.

Utsatt skatt/utsatt skattefordel: Knyttes til periodisering av skatt på inntekts- og kostnadsposter hvor den regnskapsmessige periodiseringen avviker fra den skattemessige.

Formuesskatt.

Andre skattebegrep:

Resultatforskjeller mellom regnskapsmessige og skattemessige resultat deles i:

- Permanente forskjeller: Ikke fradragsberettigede kostnader, skattefrie inntekter.
- Midlertidige forskjeller: Forskjeller mellom regnskaps og skattemessige periodiseringer som skal reverseres i senere perioder fordi det er det samme beløp som samlet skal komme til fradrag eller som skal inntektsføres over tid.

	2016	2015
Beregning av betalbar skatt		
Resultat før skattekostnad	59.071	46.973
Permanente forskjeller	-11.728	248
Endring midlertidige forskjeller	-442	-1.697
Skattepliktig inntekt, grunnlag betalbar skatt	46.901	45.524
Betalbar skatt på årets resultat, 25 %	11.725	12.291

Skattekostnad	2016	2015
Betalbar inntektsskatt for året	11.725	12.291
Endring utsatt skatt	110	-438
For mye/lite avsatt skatt tidligere år	-70	25
Formuesskatt	927	909
Endring i utsatt skatt ført mot EK	193	
Sum skattekostnad	12.885	12.788

Betalbar skatt fremkommer som følger:

Formuesskatt	927	909
Inntektsskatt	11.725	12.291
Sum betalbar skatt	12.652	13.200

Oversikt over midlertidige forskjeller	Endring	2016	2015
Varige driftsmidler	336	-2.536	-2.872
Over- / underfinansiert pensjonsforpliktelse	1.061	-8.313	-9.374
Gevinst og tapskonto	71	-284	-355
Obligasjoner og andre verdipapirer	2.347	-971	-3.318
Avsetninger	-3.374	-3.374	
Grunnlag utsatt skatt+ /utsatt skattefordel-	442	-15.477	-15.919
Beregnet utsatt skattefordel (-) /utsatt skatt (+)	429	-3.869	-4.298
Endring i skattesats	-318		318
Sum bokført utsatt skattefordel	111	-3.869	-3.980

Avstemming fra nominell til faktisk skattesats

	2016
25% skatt av resultat før skatt	14.768
25% skatt av permanente forskjeller	-2.932
For mye/lite avsatt skatt tidligere år	-70
Formuesskatt	927
Endring utsatt skatt ført mot EK	193
Skattekostnad i henhold til resultatregnskap	12.885

NOTE 15 – KONTANTER OG INNSKUDD I NORGES BANK

	2016	2015
Kontanter og fordringer på sentralbanker		
Kontanter i norske kroner	9 519	10 420
Kontanter i utenlandske valutasorter	550	1 476
Innskudd i Norges Bank	55 543	55 355
Sum kontanter og fordringer på sentralbanker	65 612	67 251

Kjøp av valuta for videresalg til kunder gjøres via avtaler med andre norske finansinstitusjoner og Norsk Kontanthåndtering.

Marker Sparebank har ansvaret for kursrisiko, bokføring og rapportering av utenlandsk valuta.

NOTE 16 – GJELD TIL KREDITTINSTITUSJONER OG INNSKUDD FRA KUNDER

Gjeld og gjennomsnittlig rente 31.12.	2016		2015	
	Beløp	%	Beløp	%
Gjeld til kredittinstitusjoner				
Uten avtalt løpetid eller oppsigelsesfrist	335		10 318	
Med avtalt løpetid eller oppsigelsesfrist	105 008		155 015	
Sum gjeld til kredittinstitusjoner	105 342	1,67 %	165 332	2,18 %
Innskudd fra og gjeld til kunder				
Uten avtalt løpetid	2 745 449		2 779 388	
Med avtalt løpetid	307 844		225 909	
Sum innskudd fra og gjeld til kunder	3 053 294	0,96 %	3 005 297	1,67 %

Rentene er rapportert som gjennomsnittlig rentekostnad for hhv. 2016 og 2015.

Banken har 2 lån hos KFS på 50 mill. kroner som forfaller 10.02.2017 og 29.10.2018. Disse lånene løper med 3 måneders flytende rente.

Innskudd fra kunder	2016		2015	
	Beløp	%	Beløp	%
Lønnstakere og lignende	2.307.781	75,6 %	2.167.712	72,1 %
Næringssektor fordelt:				
Jordbruk, skogbruk, fiske	74.638	2,4 %	84.760	2,8 %
Industriproduksjon	66.312	2,2 %	127.986	4,3 %
Bygg og anlegg	45.207	1,5 %	48.215	1,6 %
Varehandel, hotell/restaurant	24.800	0,8 %	45.039	1,5 %
Transport, lagring	45.934	1,5 %	50.561	1,7 %
Finans, eiendom, forretningsmessige tjenester	118.799	3,9 %	123.415	4,1 %
Sosial og privat tjenesteyting	150.122	4,9 %	159.117	5,3 %
Offentlig forvaltning	219.702	7,2 %	198.493	6,6 %
Sum innskudd	3.053.294	100,00 %	3.005.297	100,00 %

Innskudd	2016		2015	
	Beløp	%	Beløp	%
Utlån fordelt geografisk				
Primærdistrikt	2.350.563	77,0 %	2.354.751	78,4 %
Sekundærdistrikt	137.147	4,5 %	164.677	5,5 %
Tertiærdistrikt	565.584	18,5 %	485.869	16,2 %
Sum innskudd	3.053.294	100,00 %	3.005.297	100,00 %

NOTE 17 – GJELD OPPTATT VED UTSTEDELSE AV OBLIGASJONER

Utestående pr 31.12.2016	Låneopptak	Siste forfall	Pålydende	Bokført Verdi	Amortisering	Nominell rente
Obligasjonslån						
NO0010704315	27.02.2014	27.02.2017	20 000	19 998	Bullet	3M Nibor + 0,57 %
NO0010758808	10.03.2016	10.04.2018	50 000	49 982	Bullet	3M Nibor + 1,15 %
NO0010779317	23.11.2016	23.05.2019	50 000	49 977	Bullet	3M Nibor + 0,78 %
NO0010779333	25.11.2016	25.05.2020	50 000	49 967	Bullet	3M Nibor + 0,96 %
NO0010771736	09.09.2016	09.09.2019	50 000	49 973	Bullet	3M Nibor + 0,77 %
Sum gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer			220 000	219 897		

NOTE 18 – SPESIFIKASJON AV ANNEN GJELD

	2016	2015
Annen gjeld		
Bankremisser	650	1 240
Betalingsformidling	1 705	1 138
Skyldige offentlige avgifter	98	122
Betalbar skatt	12 652	13 200
Skattetrekk	907	881
Leverandørgjeld	678	311
Annen gjeld ellers	15 407	12 664
Sum annen gjeld	32 096	29 556

NOTE 19 – EGENKAPITAL

	Innskutt egenkapital	Spb. fond	Gavefond	Utjevn.fond	Egenkapital
Egenkapital 01.01.2016	-	463 590	3 400	-	466 990
Endring i estimatavvik pensjoner direkte mot egenkapitalen		-579			-579
Årsoppgjørdisposisjoner		43 186			43 186
Egenkapital 31.12.2016	-	506 197	3 400	-	509 597

	2016	2015
Overført til gaver	3.000	3.000
Overført til Sparebankens fond	43.186	31.185
Sum	46.186	34.185

NOTE 20 – GARANTIANSVAR

	2016	2015
Garantiansvar		
Betalingsgarantier	8 266	9 744
Kontraktsgarantier	3 246	4 098
Andre garantier	2 650	2 608
Samlet garantiansvar ovenfor kunder	14 162	16 450
Garanti ovenfor Eika Boligkreditt	38 205	21 351
Sum garantiansvar	52 367	37 801

Banken stiller garanti for lån som våre kunder har i Eika Boligkreditt (EBK). EBK har som kriteriet at lånet er innenfor 60 % av panteobjektet. Bankens kunder har pr 31.12.16 lån for 776 mill. kroner hos EBK.

Garantibeløpet overfor EBK er todelt:

Tapsgaranti: Er ihht. garantiavtalen begrenset til 1 % av den til enhver tid samlede låneportefølje i Eika Boligkreditt.

Saksgaranti: Gjelder for hele lånebeløpet i perioden fra banken anmoder om utbetaling til lånets pantesikkerhet har oppnådd rettsvern og bankens depotavdeling har kontrollert dokumentasjonen.

EBK har ytterligere rett til å motregne eventuelle tap i bankens provisjon for kundebehandling i en periode på inntil 3 år.

	2016	2015
Garantier til Eika Boligkreditt AS		
Total andel av garantiramme		
Saksgaranti	30 442	14 257
Tapsgaranti	7 764	7 095
Samlet garantiansvar ovenfor Eika Boligkreditt AS	38 205	21 351

Banken har en likviditetsforpliktelse mot EBK. EBK har i sin risikostrategi krav om at overskuddslikviditeten minst skal dekke 75 % av likviditetsbehovet de nærmeste 12 måneder. I tillegg skal EBK's overskuddslikviditet være minst 6 % av innlånsvolumet. Likviditetsforpliktelsen er inngått i en Avtale om kjøp av OMF (Note Purchase agreement). Forpliktelsen om kjøp av OMF fra EBK utløses kun hvis markedssituasjonen er slik at EBK ikke kan finansiere likviditetsbehovet i OMF-markedet, og derfor må utstede obligasjoner direkte til eierbankene.

Pr. 31.12.2016 var likviditetsforpliktelsen til EBK beregnet til 0.

Banken har også en avtale med EBK om kapitalstøtte. Kapitalstøtten inntreffer hvis EBK har behov for ansvarlig kapital for å nå sitt kapitalmål. EBK har ikke offentliggjort evt. emisjonsbeløp for 2017.

	2016		2015	
	Beløp	%	Beløp	%
Garantier fordelt geografisk				
Primærdistrikt	50 370	96,2 %	35 189	93,1 %
Sekundærdistrikt	422	0,8 %	152	0,4 %
Tertiærdistrikt	1 574	3,0 %	2 460	6,5 %
Sum garantier	52 367	100,00 %	37 801	100,00 %

NOTE 21 – NØKKELTALL

Nøkkeltall er annualisert der annet ikke er spesifisert	2016	2015
Resultat		
Kostnader i % av inntekter justert for VP	53,9 %	55,3 %
Kostnadsvekst siste 12 mnd	0,5 %	4,2 %
Egenkapitalavkastning*	9,5 %	7,6 %
Andre inntekter i % av totale inntekter (eskl. VP)	20,3 %	21,8 %
Innskuddsmargin	0,11 %	-0,36 %
Utlånsmargin	2,39 %	2,82 %
Netto rentemargin	2,10 %	2,03 %
Resultat etter skatt i % av FVK	1,22 %	0,91 %
Innskudd og Utlån		
Andel av utlån til BM av totale utlån på balansen	29,8 %	30,8 %
Andel lån overført til EBK – kun PM	25,2 %	25,0 %
Innskuddsdekning	93,1 %	97,4 %
<i>* EK-avkastning etter beregnet skatt – Annualisert</i>		
Nøkkeltall er annualisert der annet ikke er spesifisert	2016	2015
Soliditet		
Ren kjernekapitaldekning	23,03 %	22,62 %
Kjernekapitaldekning	23,03 %	22,62 %
Kapitaldekning	23,03 %	22,62 %
Leverage ratio	12,38 %	10,93 %
Likviditet		
LCR	183	128
NSFR	138	129
Likviditetsindikator 1	112,6	113,2
Likviditetsindikator 2	114,8	116,1

**MARKER
SPAREBANK**

En alliansebank i **eika.**

Tlf: +47 23 11 91 00
Fax: +47 23 11 91 01
www.bdo.no
Org. nr. 993 606 650 MVA

BDO AS
Vika Atrium,
Munkedamsveien 45
Postboks 1704 Vika
N-0121 Oslo

Uavhengig revisors beretning

Til generalforsamlingen i Marker Sparebank

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert Marker Sparebanks årsregnskap som består av balanse per 31. desember 2016, resultatregnskap og kontantstrømpstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening er det medfølgende årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av selskapets finansielle stilling per 31. desember 2016, og av dets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet. Vi er uavhengige av selskapet slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Annen informasjon

Ledelsen er ansvarlig for annen informasjon. Annen informasjon består av årsberetningen, men inkluderer ikke årsregnskapet og revisjonsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke annen informasjon, og vi attesterer ikke den andre informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese annen informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom annen informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon.

Dersom vi konkluderer med at den andre informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Styrets og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av mistligheter eller feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til selskapets evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet så lenge det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avvirket.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i regnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av intern kontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.
- konkluderer vi på hensiktsmessigheten av ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen ved avleggelsen av regnskapet, basert på innhentede revisjonsbevis, og hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape tvil av betydning om selskapets evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det eksisterer vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i regnskapet, eller, dersom slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, at vi modifierer vår konklusjon om årsregnskapet og årsberetningen. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet inntil datoen for revisjonsberetningen.

Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at selskapet ikke fortsetter driften.

- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet representerer de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde.

Vi kommuniserer med styret blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og til hvilken tid revisjonsarbeidet skal utføres. Vi utveksler også informasjon om forhold av betydning som vi har avdekket i løpet av revisjonen, herunder om eventuelle svakheter av betydning i den interne kontrollen.

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

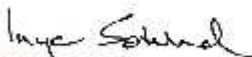
Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til anvendelse av overskuddet er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokførings-skikk i Norge.

Oslo, 7. mars 2017
BDO AS

Inge Soteland
statsautorisert revisor